БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ,
МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

9-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 62 (2095).
27 МАРТ
СЕШАНБА
1962 ЙИЛ
БАҲОСИ 2 ТИЙИН

КОМПОЗИТОРЛАРНИНГ УЧИНЧИ БУТУНИТТИФОҚ СЪЕЗДИ ОЧИЛДИ

МОСКВА, 26 март. (ТАСС). Бугун Катта Кремль саройида композиторларнинг учинчи Бутуниттифоқ съезди ўз ишини бошлади. Мамлакатнинг иттифоқчи ва автоном республикалари ижодий ташкилотларининг вакиллари залга тўпландилар.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косигин, О. В. Куусинен, А. И. Микоян Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. С. Хрушчев, П. Н. Демичев, Л. Ф. Ильичев, Б. Н. Пономарев, А. Н. Шелепин ўртоқлар ложаларга чиққанларида съезднинг делегатлари ва меҳмонлари уларни гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Мамлакатнинг энг кекса композитори **Ю. А. Шапорин** қисқача кириш сўзи билан съездни очди.

Съезд қатнашчилари зўр якдиллик билан Н. С. Хрушчев бошчилигидаги партия Марказий Комитети Президиумини фахрий президиумга сайлайдилар.

Съезднинг раҳбар органлари — президиум, секретариат, мандат комиссияси ва редакцион комиссия сайланади.

Съезднинг кун тартиби бир оғиздан қабул қилинади.

Съезд қатнашчилари томонидан самимий кутиб олинган КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, КПСС Марказий Комитети секретари **М. А. Суслов** нутқ сўзлади. Ўртоқ Суслов КПСС Марказий Комитетининг съездга йўллаган табрикномасини ўқиб берди. Делегатлар ва меҳмонлар бу табрикни зўр эътибор билан тингладилар. Залда гулдурос қарсаклар узоқ давом этади.

СССР Композиторлар союзи правлениесининг биринчи секретари **Т. Н. Хренников** «Коммунизмнинг музика маданияти сари бориш йўлида» деган мавзуда доклад қилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг II пленуми тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

26 мартда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг II пленуми бўлиб ўтди.

Пленум ишида иштирок этиш учун область партия комитетларининг қишлоқ хўжалиги масалалари билан шуғулланувчи секретарлари ва область ижроия комитетлари раисларининг қишлоқ хўжалик масалалари билан шуғулланувчи ўринбосарлари, шаҳар ва район партия комитетларининг биринчи секретарлари, район ижроия комитетларининг раислари, область партия комитетлари қишлоқ хўжалик бўлимларининг мудирлари, «Узсельхозтехника» область бирлашмаларининг раислари, республикадаги бир қанча ташкилотларнинг раҳбарлари, матбуот ходимлари таклиф қилинди.

Пленум КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВнинг «КПСС Марказий Комитети март Пленумининг якунлари ва қишлоқ хўжалигига раҳбарликни яхшилаш соҳасида Ўзбекистон партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида»ги докладини тинглади.

Докладни муҳокама қилишда Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ М. АБДУРАЗЗОҚОВ, Андижон область Ленин районидаги Партия XX съезди номли колхоз трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи ўртоқ М. ЖАЛОЛОВ, Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Г. А. ГАБРИЕЛЬЯНЦ, Хоразм область, Қўшкўпир район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ М. РАЖАБОВ, Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ О. МАҲМУДОВ, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министри ўртоқ Н. МАННОНОВ, Бухоро область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ А. РИЗАЕВ, «Узсельхозтехника» республика бирлашмасининг раиси ўртоқ М. И. КИЧАНОВ, Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. МАҲМУДОВ, Андижон область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Э. АШУРОВ, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги кенгашининг раиси ўртоқ Н. В. МАРТИНОВ, Хоразм область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ф. Ш. ШАМСУДДИНОВ, Самарқанд область, Пахтакор районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси ўртоқ Ш. НАЗАРОВ, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. Ж. ХУДОЙБЕРДИЕВ қатнашдилар.

Музокаралар тамом бўлганидан кейин ўртоқ Ш. Р. Рашидов якунловчи нутқ сўзлади.

Пленум шунингдек Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари ўртоқ Ф. Е. ТИТОВнинг «КПСС Программаси ва Устави проектларини муҳокама қилиш вақтида Ўзбекистон меҳнаткашлари киритган таклифларнинг амалга оширилиши тўғрисида»ги докладини тинглади.

Пленум муҳокама қилинган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

Пленум ташкилий масалаларни кўрди.

Ўртоқ Г. А. Габриельянц Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари қилиб сайланганлиги муносабати билан пленум уни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари вазифасидан озод қилди.

Пленум ўртоқ А. Н. Рудинни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзоси вазифасидан озод қилди.

Пленум ўртоқ С. Н. Усмоновни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари ва Марказий Комитетнинг бюро аъзоси қилиб сайлади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ МАРТ ПЛЕНУМИНИНГ ЯКУНЛАРИ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА РАҲБАРЛИКНИ ЯХШИЛАШ СОҲАСИДА ЎЗБЕКИСТОН ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИНИНГ ВАЗИФАЛАРИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумида 1962 йил 26 мартда

Ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ доклади

Ўртоқлар!

5 — 9 мартда КПСС Марказий Комитетининг навбатдаги Пленуми бўлиб ўтди. Бу Пленум партия ва халқ ҳаётида, коммунизм қуриш учун олиб борилаётган қаҳрамонона кураш тарихида катта ўрин олади.

Пленум КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг «Коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичи ва қишлоқ хўжалигига раҳбарликни яхшилаш соҳасида партиянинг вазифалари» ҳақидаги докладини тинглади, муҳокама қилди ва якдиллик билан маъқуллади. Пленум қабул қилган қарорда партия XXII съездининг тарихий қарорларини ва КПСС янги Программасининг қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқларини янада юксалтириш соҳасидаги кўрсатмаларини амалга оширишга қаратилган энг зарур ва муҳим тадбирлар белгиланди. КПСС Марказий Комитети колхозчиларга, совхозларнинг ишчиларига, қишлоқ хўжалик мутахассисларига, олимларга, саноат ходимларига, коммунистлар ва комсомолларга, Совет Иттифоқининг барча меҳнаткашларига Мурожаат ҳам қабул қилди, бу Мурожаатда қишлоқ хўжалигини янада зўр куч билан ривожлантириш коммунизмнинг жуда муҳим марраси эканлигини, биз бутун партиянинг, бутун халқнинг кучи билан, совет тузумининг бутун қудрати билан шу маррага эришмоғимиз лозимлигини уқтириб ўтди.

Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг доклади Пленум қатнашчиларининг ҳаммасида, барча совет кишиларида унутилмас таассурот қолдирди. Бу докладда мамлакат қишлоқ хўжалигида бўлаётган процесслар батафсил анализ қилинди, партиянинг амалий фаолияти учун жуда катта аҳамиятга эга бўлган сиёсий хулосалар ва якунлар чиқариб берилди. Ўртоқ Н. С. Хрушчев ўз докладида турмуш талаб қилган масалаларни ленинча дадиллик билан, чинакам революцион куч билан ва мазмунли қилиб олдимизга қўйди.

Коммунистик мўл-кўлчиликни марксча-ленинча тушуниш тўғрисида, ижтимоий ишлаб чиқаришда моддий ва маънавий факторларни қўшиб олиб бориш тўғрисида хўжалик қурилишимиздаги муваффақиятларнинг жаҳон коммунистик ва миллий озодлик ҳаракати тараққиётига тобора кўп таъсир ўтказаётганлиги тўғрисида ўртоқ Н. С. Хрушчев докладида айтиб берилган назарий қоидалар партиямизнинг XXII съездида ва КПСС янги Программасида белгилаб берилган жуда зўр планларни амалга оширишга оммани сафарбар қилишда катта роль ўйнайди.

Пленум қишлоқ хўжалигини зўр куч билан юксалтиришнинг кенг программасини белгилаб берди. Бу программанинг амалга оширилиши мамлакатнинг қишлоқ хўжалиги маҳсулотларига ўсиб бораётган эҳтиёжларини жуда қисқа муддат ичида тўла равишда қондиришни ва меҳнаткашларнинг турмуш даражасини янада оширишни таъминлайди.

Пленумнинг бутун иши, унинг қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда янги босқични очиб берган чуқур революцион қарорлари партиямиз мамлакатни Ленин йўлидан ишонч билан бошлаб бораётганлигини, партиямиз социалистик Ватаннинг янада равнақи учун, халқнинг турмуш даражасини тағин ҳам тез оширишни таъминлаш учун ҳамма чораларни кўраётганлигини яна бир марта кўрсатди.

Барча совет кишилари, шу жумладан Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам КПСС Марказий Комитети Пленуми қарорларини қизғин маъқулламоқдалар ва ўзларининг бутун ғайратларини бутун кучларини шу қарорларни бажаришга сарфлашга тайёр эканликларини билдирмоқдалар.

ҲАММА РЕЗЕРВЛАРНИ ИШГА СОЛАЙЛИК

Ўзбекистон меҳнаткашлари партиянинг XX, XXI ва XXII съездларининг, КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини амалга ошира бориб, партия ташкилотларининг раҳбарлигида экономикани ривожлантиришда бирмунча муваффақиятларга эришдилар.

Бутун мамлакатнинг саноати каби республика саноати ҳам етти йиллик планда мўлжалланган суръатлардан илдамроқ ривожланиб, дадил олға бормоқда.

Етти йилликнинг дастлабки уч йилида республикада саноат ишлаб чиқаришини ўстиришнинг ҳар йилги ўртача суръати 7,7 процент бўлиши лозим эди. Ҳақиқатда бу ўсиш 8,3 процентни ташкил қилди. Шу вақт ичида Ўзбекистонда оғир саноат маҳсулотини ишлаб чиқариш бир ярим баравардан зиёдроқ кўпайди. Бу ўсиш энергетика саноатида 53 процентни ташкил қилди. Газ чиқариш саккиз баравар кўпайди. Ҳозир бизнинг газ конларимизда ҳар икки кунда чиқарилаётган газ 1958 йилда бир ойда чиқарилган газга тенг бўлмоқда. Гигант магистраль газ қувури тобора шимолга томон кетмоқда. Бу газ қувури индустриал Уралдаги меҳнаткаш қардошларимизга «зангори ёнилғи» етказиб беради. Машинасозлик саноатимизда ишлаб чиқариш ҳажми етти йилликнинг уч йили мобайнида 63 процент, химия маҳсулотини ишлаб чиқариш 28,2 процент, цемент ишлаб чиқариш икки баравардан зиёдроқ, нефтни қайта ишлаш 43 процент кўпайди.

Ўзбекистон саноати 1962 йилнинг дастлабки икки ойи планини ҳам муваффақиятли бажарди. Айрим корхоналар ва ташкилотлар ҳозир квартал планини бажариб қўйдилар.

Бинокорларимиз, транспорт ва алоқа ходимлари бирмунча муваффақиятларга эришдилар.

Бироқ, шу муваффақиятлар билан бир қаторда республика саноати, транспорти, алоқа корхоналари ва қурилиш ташкилотларининг ишида жиддий камчиликлар ҳам борки, бу камчиликларни кўрмаслик мумкин эмас.

Биз саноатни янада юксалтиришни таъминлашимиз, қурилиш ташкилотларининг, ҳамма турдаги транспорт ва алоқа ишларини кескин яхшилашимиз лозим.

Республиканинг шонли ишчилар синфи, инженер-техник ходимлари ўз олдиларида турган вазифани шараф билан бажарадилар, бунга ҳеч қандай шак-шубҳа йўқ.

Республикада экономикамизнинг ҳаётий муҳим тармоғи бўлган қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда, — деди сўнгра докладчи, — яхши натижалар қўлга киритилди.

КПСС Марказий Комитетининг 1953 йилдаги сентябрь Пленумидан кейин республикамизда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришнинг анча кўпайишига эришилди. Бу ўсишни қуйидаги рақамлардан билиш мумкин.

(Минг тонна ҳисобида).

	1953 йил	1961 йил	1953 йилдагига нисбатан 1961 йилда процент ҳисобида
Пахта	2432,0	3000,6	123,0
Каноп ва жут пояси	74,0	244,6	3,3 баравар
Сабзавот	193,2	360,1	186,0
Картошка	112,6	143,2	127,0
Мева ва узум	125,6	337,8	2,7 баравар
Гўшт (сўйилган вазнда)	68,3	145,4	2,1 баравар
Сут	338,4	797,0	2,4 баравар
Пилла	13,4	14,6	109,0

Давлат томонидан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш ва харид қилиш ҳажми ҳам анча кўпайди.

(Минг тонна ҳисобида).

	1953 йил	1961 йил	1953 йилдагига нисбатан 1961 йилда кўпайиши
Гўшт (тирик в[illegible]	60,6	148,8	2,46 баравар
Сут	77,2	234,4	3,04 баравар
Картошка	12,3	36,1	2,93 баравар
Сабзавот	65,0	160,8	2,47 баравар
Қовун-тарвуз	14,6	79,3	5,4 баравар
Мева ва узум	40,0	111,8	2,8 баравар

Республикада моллар сони анча кўпайди.

Колхозлар ва совхозлар гўшт, сут, тухум, жун, қоракўл тери, пилла, тамаки, узум, картошка, сабзавот ва қовун-тарвуз тайёрлаш соҳасида етти йилликнинг уч йили учун белгиланган топшириқларни тўла ва ошириб бажардилар.

Бу очиқ кўриниб турган муваффақиятлар колхозчилар, совхозларнинг ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари фидокорона меҳнат қилганлигининг натижасидир. Бу муваффақиятлар КПСС Марказий Комитети, унинг Президиуми доимий ёрдам бериб доно раҳбарлик қилиб келганликлари, мамлакатимиздаги барча қардош республикалар сингари Совет Ўзбекистонининг ҳам экономикаси ва маданиятини яшнатиш тўғрисида чинакам оталарча ғамхўрлик қилиб келганликлари туфайли қўлга киритилди.

Партиянинг XXII съезди ўз ишини тамомлаши биланоқ Ўрта Осиё республикалари, Озарбайжон ва Қозоғистон жанубий областлари қишлоқ хўжалик ходимларининг Тошкентда ўртоқ Н. С. Хрушчев иштироки билан ўтказилган зона кенгаши бу ғамхўрликнинг янги, ёрқин намунаси бўлди. Бу кенгаш ва бошқа зона кенгашлари дон, пахта, қанд лавлаги, гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар етиштиришни тез кўпайтирмоқ учун мамлакатнинг ҳамма районлари ва зоналаридаги колхозлар ва совхозларда нақадар катта резервлар борлигини кўрсатди.

Ўзбекистон қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг кейинги йилларда эришган муваффақиятлари бизни қувонтиради.

Бироқ, КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми мутлақо тўғри кўрсатиб ўтганидек, республика қишлоқ хўжалигини ривожлантиришдаги ўз имкониятларидан ҳали ҳам ёмон фойдаланмоқда.

Давлатга пахта, дон ва мева сотиш соҳасида етти йилликнинг уч йили учун контроль рақамларда кўзда тутилган топшириқларни тўла бажара олмадик. Республика колхозлари ва совхозлари бир қанча қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштиришда орқада қолмоқдалар. Пахтанинг ўртача ҳосилдорлиги республикамизда кейинги беш йил ичида гектар бошига йилига атиги 0,5 центнердан кўпайди, холос. Бу жуда кам, албатта.

Биз шу нарсани ҳам ҳисобга олмаслигимиз мумкин эмаски 1953 йилдагига нисбатан республика аҳолиси қарийб 30 процент кўпайди аҳолининг пул даромадлари эса кейинги етти йил ичида қарийб 40 процент кўпайди, табиийдирки, бунинг натижасида озиқ-овқат молларига бўлган талаб ҳам ошди. Бизда озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёж шу маҳсулотлар етиштирилишига қараганда тезроқ ўсмоқда

Қишлоқ хўжалигимиз жиддий орқада қолаётганлигининг сабаби нима?

Бунинг сабаби аввало шуки, КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленумидан кейин эришилган муваффақиятлар баъзи бир кишиларнинг бошини айлантириб қўйди, кадрларимизнинг маълум бир қисмида кибрланиш ва хотиржамлик кайфиятини туғдирди. Улар ўсишнинг умумий миқдори билан қаноатланиб, айрим хўжаликларнинг экономикаси билан қизиқмай қўйдилар, илғорларга эмас, балки ўртача колхозларга ва совхозларга тенглашишга чақирдилар.

Область ва районларнинг кўпгина раҳбарлари умуман қишлоқ хўжалигига эътиборни сусайтириб юбордилар, колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини юксалтириш соҳасида олиб борилаётган ташкилотчилик ишини кескин равишда яхшилаш зарурлигини тушунмадилар. ердан яхшироқ фойдаланиш учун зарур чораларни ўз вақтида кўрмадилар.

Республикада ўтган йили пахтадан 1953 йилдагига қараганда кам ҳосил олган районлар бор. Гулистон, Комсомол, Чиноз, Янгийўл, Киров, Қува, Фарғона, Андижон, Пахтаобод, Балиқчи, Булунғур, Жиззах, Пастдарғом, Норпой, Бухоро, Когон, Қоракўл, Конимех, Навоий, Шофрикон, Шаҳрисабз, Китоб, Термиз, Шеробод, Хўжайли, Қўнғирот, Чимбой сингари районлар шундай районлар қаторига киради.

Мана шу районлар раҳбарларининг айби билан биз давлатдан қарздор бўлиб қолдик ва бир қанча маҳсулотларни етиштириш соҳасида етти йилликнинг уч йили учун контроль рақамларда белгиланган даражага эриша олмадик.

Қўшиб ёзиш, кўзбўямачилик қилиш, давлатни алдаш сингари жиноий йўлга тушиб олган ходимлар ҳам бўлди. Мен бу тўғрида батафсил гапириб ўтирмайман, чунки, КПСС Марказий Комитетининг 1961 йилдаги январь Пленумида, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг пленумларида кўзбўямачилик фактларига етарли баҳо берилди ва давлатни алдаб келган конкрет айбдорлар қаттиқ жазоланди.

Биз қишлоқ хўжалигимизда вужудга келган вазиятга ҳушёрлик билан баҳо беришимиз ва КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларига асосланиб, пахта, гўшт, сут ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштиришни қисқа муддатлар ичида кескин равишда кўпайтирмоқ учун имкониятларимиз ва резервларимиздан энг кўп фойдаланишни таъминлайдиган мутлақо конкрет чораларни белгилаб олишимиз лозим.

ПАХТА ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРИШ—КОММУНИЗМНИНГ МОДДИЙ-ТЕХНИКА БАЗАСИНИ ЯРАТИШГА ҚЎШАДИГАН ЭНГ МУҲИМ ҲИССАМИЗДИР

Ватанни пахта билан тобора кўп миқдорда таъминлаш — энг муҳим ватанпарварлик ва интернационал бурчимиздир. Пахта — бизнинг бойлигимиз, ифтихоримиз, қувончимиз, коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишга қўшадиган энг муҳим ҳиссамиздир.

Республика колхоз ва совхозлари етти йилликнинг дастлабки уч йилида давлатга шундан аввалги уч йилдагига нисбатан қарийб 450 минг тонна кўп пахта сотдилар.

Бизда ажойиб пахтакор, механизатор кадрлар, колхоз ва совхоз раҳбарлари вояга етди. Кўпгина хўжаликлар ҳар қандай шароитда ҳам йил сайин мўл ҳосил етиштириб, давлат плани ва социалистик мажбуриятни муваффақиятли равишда бажариб келмоқда.

Ўтган йили 105 колхоз ва совхоз гектаридан 30 центнер ва ундан ҳам ошириб пахта ҳосили олди. Шу жумладан, Юқори Чирчиқ районидаги «Политотдел» колхози гектаридан 49 центнер; шу райондаги «Правда» колхози 41,4 центнер; Қўшкўпир районидаги Охунбобоев номли колхоз 40 центнер; Қуйи Чирчиқ районидаги Димитров номли колхоз 39,4 центнер; Янгиариқ районидаги Наримонов номли колхоз 38,9 центнер; Денов районидаги «8 Март» колхози 38,4 центнер; шу райондаги Н. С. Хрушчев номли колхоз 38,1 центнер; Наманган районидаги «Ленинград» колхози 37,5 центнер; Каттақўрғон районидаги Н. С. Хрушчев номли колхоз 37,4 центнер; Янгийўл районидаги Н. С. Хрушчев номли колхоз 37 центнер; «Ҳазорбоғ» совхози 36,1 центнер; «Совой» совхози 32,7 центнер; «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози 30,6 центнер ҳосил кўтарди.

27 район ҳар гектаридан 25 центнер ва бундан ҳам ошириб, Юқори Чирчиқ райони эса 32,3 центнер, Орджоникидзе райони 33,7 центнер, Наманган райони 30,3 центнер, Денов райони 33,1 центнер, Сариосиё райони 31,8 центнер, Қўшкўпир райони 32,9 центнер, Хева райони 30,1 центнер, Янгиариқ райони 33,4 центнердан пахта етиштириб давлатга сотди.

Хоразм, Самарқанд областлари ва Қорақалпоғистон Автоном республикаси пахта етиштириш соҳасида етти йилликнинг дастлабки уч йили учун белгиланган топшириқларни тўла адо этди. Хоразмнинг азамат пахтакорлари область бўйича ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 29 центнердан ҳосил олиб, мамлакатда пахтадан энг юқори ҳосил етиштиришга муваффақ бўлдилар.

Бироқ, КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми ҳақли суратда таъкидлаб ўтганидек, умуман олганда республика пахтачилик соҳасида давлатдан анча қарздор бўлиб қолди. Етти йилликнинг дастлабки уч йилида биз 194 минг тонна ёки контроль рақамларга нисбатан икки процент пахтани кам бердик.

Қайси областларнинг айби билан ана шундай қарздор бўлиб қолганлигимизни бугун айтиб ўтмоғимиз керак.

Етти йилликнинг уч йилида контроль рақамларга нисбатан Андижон области 9 минг тонна, Сурхондарё области 13 минг тонна, Тошкент области 95 минг тонна, Бухоро области 95,5 минг тонна ва Фарғона области 200 минг тонна пахтани кам берди.

Кўриб турибсизки, ўртоқлар, Фарғона, Бухоро ва Тошкент областлари давлатдан айниқса кўпроқ қарздор бўлиб қолди, айни маҳалда бухороликлар пахта етиштириш даражасини ҳатто 1953 йилга нисбатан ҳам камайтириб юбордилар.

Бу областларнинг жиддий равишда судралиб қолаётганлигига сабаб нима?

Бунинг сабаби, аввало, область партия комитетлари ва кўпгина район партия комитетлари хўжаликка мутлақо қониқарсиз раҳбарлик қилаётганидир. Улар ишнинг моҳиятини чинакам ўрганмасдан келдилар, жойлардаги ҳақиқий аҳволни билмадилар, қолоқ районлар ва хўжаликларнинг ишини лозим бўлганича таҳлил қилиб кўрмадилар, қолоқликни тугатиш йўлида зарур чораларни амалга оширмадилар, партия ва давлат интизомининг қўпол равишда бузиш ҳолларига муросасозлик билан қарадилар.

Бу областларнинг раҳбарлари пахта тайёрлаш планини бажармаётганликларига одатда сув танқислигини ва бошқа қийинчиликларни важ қилиб кўрсатдилар. Албатта, қийинчиликлар бўлди, буни инкор қилиб бўлмайди. Аммо раҳбарликнинг санъати худди шундаки, қийинчиликларни ўз вақтида олдидан кўра билиш, мавжуд моддий-техника ресурсларидан тўғри фойдаланиш, кишиларнинг иродаси ва ғайратини қийинчиликларни тугатишга сафарбар этиш керак. Шундай қилинган жойларда дуруст натижаларга эришилди.

Ўтган йили Ғиждувон районида пахта тайёрлаш планини бажарган, Бухородаги 22 колхоз ҳар гектаридан 20-25 центнер ва бундан ҳам ошириб ҳосил олган бир пайтда, умуман Бухоро областида ҳосилдорлик атиги 15,5 центнер бўлди. Поп райони давлатга пахта сотиш планини муваффақиятли суратда адо этди, Фарғонадаги 14 колхоз ҳар гектаридан 25 центнердан ортиқ, 5 колхоз эса 30 центнердан ошириб ҳосил олди, айни вақтда Фарғона областида ўртача ҳосилдорлик бор-йўғи 18,9 центнер бўлди.

Маълумки, Хоразм — шимолий область бўлиб унинг ерлари ниҳоят шўрхокдир, шунга қарамай областнинг партия, совет ва хўжалик органлари бир мақсадни кўзлаб иш олиб борганлиги, ташкилий ишларни моҳирлик билан йўлга қўя билганлиги, колхозчилар ғайратга тўлиб меҳнат қилганлиги натижасида кейинги олти йил ичида пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 12 центнер оширилди.

Бу мисоллар ҳамма айбни об-ҳавога тўнкаб қўйиш келишмайдиган гап эканлигини яна бир марта тасдиқлаб турибди. Никита Сергеевич Хрушчев «Ернинг тилини билмаган киши ишдаги камчиликларни хаспўшлаш учун ҳамиша баҳона топади», деб Пленумда жуда тўғри гапирди.

Тошкент, Андижон, Сурхондарё областлари ва Қорақалпоғистон Автоном республикасининг бир қанча районлари пахтадан кам ҳосил олиб келмоқда ва ўтган йили пахта тайёрлаш планини бажармади. Бу ана шу районларда пахтачиликка раҳбарлик қилишда кўпгина жиддий камчиликларга йўл қўйилганлигининг оқибатидир.

Оққўрғон, Бекобод, Гулистон, Сирдарё, Андижон, Балиқчи, Бўз, Избоскан, Ленин, Норин, Пахтаобод, Москва, Чуст, Чинобод, Шаҳрисабз, Чироқчи, Китоб, Яккабоғ, Термиз, Амударё, Беруний, Кегайли районлари давлатдан айниқса кўп қарздор бўлиб қолди.

Ернинг тилини билмаслик, социалистик қишлоқ хўжалигимиз, пахтачилигимизда мавжуд бўлган жуда бой резервлар ва имкониятлардан фойдалана олмаслик — кўпгина партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, колхоз ва совхоз раҳбарларининг ишидаги асосий иллат, асосий камчиликдир. Бизнинг резервларимиз чиндан ҳам битмас-туганмасдир. Шу резервлардан айримларинигина айтиб ўтаман.

Биз нуқул шундай фактларга дуч келмоқдамизки, ери, шароити бир хил бўлган колхоз ва совхозлар тамомила ҳар хил миқдорда пахта етиштирмоқда. Масалан, «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози гектаридан 30 центнердан ошириб ҳосил олаётгани ҳолда Киров номли совхоз 17 центнердан сал ортиқроқ; «Совой» совхози қарийб 33 центнер ҳосил олаётгани ҳолда «Ойим» совхози 19,5 центнер ҳосил олиб келмоқда, Каттақўрғон районида Н. С. Хрушчев номли колхоз гектаридан 37 центнердан ошириб ҳосил бергани ҳолда «Правда» колхози 18 центнер ҳосил бермоқда.

Буни кўрингларки, ўртоқлар, ана шу хўжаликларнинг ери, суви, техникаси бир хил бўлгани ҳолда, олаётган ҳосилида жуда катта тафовут бор.

(Давоми иккинчи бетда)

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ докладининг давоми

(Боши биринчи бетда).

Шундай фактлар ҳам борки, халқнинг катта бойлиги ҳисобланган суғориладиган ерлар талон-торож қилинмоқда, бу ерлардан бебилиски фойдаланилмоқда. Ташкилот ва муассасаларга ажратиб берилган суғориладиган ерлардан нотўғри фойдаланиш ҳоллари учраб туради. Мана шундай мисоллардан бирини айтиб ўтайлик. Тошкент гўшт комбинатига янги ишлаб чиқариш объектлари қуриш учун 24 гектар суғориладиган ва ҳайдаладиган ер ажратиб берилган эди. Комбинат раҳбарлари ана шу ерни нима қилдилар денг? Улар бу ернинг 15 гектарини умуман ўз ҳолига ташлаб қўйдилар ва ундан мутлақо фойдаланмаётирлар. беш гектарини эса белгиланган нормадан ортиқча томорқа участкалари учун бўлиб бердилар. Бундай фактларга асло тоқат қилиб бўлмайди.

Республикамизда эллик минг гектардан ортиқ энг ҳосилдор ерларни янги боғлар ва тутзорлар эгаллаб ётибди. Ахир ана шу дарахтларнинг орасига чигит экиш мумкин эмасми? Суғориладиган ерларнинг ҳар бир метридан самарали фойдаланиш керак, деган фикрга асосланиб иш тутилса, албатта чигит экиш мумкин.

Далаларни текислаш муҳим аҳамиятга эга. Кўпинча шундай бўладики, даланинг ўртасида турган бир туп мевали дарахт ёки тутни деб, биз кўп миқдордаги пахтани бой бериб қўямиз. Ана шу дарахтларни бошқа жойга кўчириб, шулар эгаллаб турган майдонни чигит экиш учун бўшатиб қўйсак бўлмайдими?!

Пахта ҳосилдорлигини оширишнинг жуда муҳим фактори бўлган маҳаллий ва минерал ўғитларнинг аҳамиятига кўпгина колхоз ва совхозларимиз етарли баҳо бермаётирлар. Кўпинча, бизга минерал ўғитлар оз беріляпти, деган шикоятларни эшитиш мумкин. Айни замонда эса шундай деб шикоят қилаётган кишиларнинг ўзлари маҳаллий ва минерал ўғитларни сақлаш ҳамда бу ўғитлардан фойдаланишга жиноятқорона беғамлик билан қарамоқдалар.

Ҳамма жойда гўнг тўпланишини таъминлаш зарур. Ерга маҳаллий ўғитларни иложи борича кўпроқ солиш ҳамда шу тариқа пахта ва бошқа экинлар ҳосилдорлигини ошириш учун ҳар қайси колхоз ва совхознинг маҳаллий ўғит тайёрлаб берадиган ўзига хос фабрикаси бўлиши лозим.

Мен ҳозир баъзи бир резервларнигина айтиб ўтдим. Биз ана шу резервларни ишга солсак, пахта етиштиришни анча кўпайтира оламиз.

Пахта ҳосилдорлигини ошириш — пахтачиликни ривожлантириш соҳасидаги энг муҳим ва сира кечиктириб бўлмайдиган вазифадир.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев Тошкентдаги зона кенгашида сўзлаган нутқида ва КПСС Марказий Комитетининг март Пленумида қилган докладида ҳар қайси колхоз ва совхозда гектаридан камида 25 центнер пахта олинишини таъминлаш зарурлигини таъкидлаб ўтди.

Ўзбекистон партия ташкилотлари барча хўжаликлар ва бригадаларда ҳосилдорликни ошириш резервларини қидириб топиш соҳасида зона кенгашидан кейиноқ катта иш бошлаб юбордилар. Ҳар қайси қолоқ колхоз ва совхозда гектаридан 25 центнер ҳосил олиш учун конкрет тадбирлар ва шу даражага етиш муддатлари белгилаб олинди. шу даражадан ошиб кетган хўжаликларда эса янги марралар белгиланди.

207 та қолоқ колхоз ва совхоз, шу жумладан Тошкент областида 26 хўжалик, Фарғона областида 51 хўжалик, Андижон областида 55 хўжалик, Самарқанд областида 15 хўжалик, Бухоро областида 10 хўжалик, Сурхондарё областида 28 хўжалик, Хоразм областида 14 колхоз ва Қорақалпоғистон АССРда 8 колхоз гектар бошига ҳосилдорликни шу йилдаёқ 25 центнерга етказмоғи керак. Хоразм областида 1963 йилда гектаридан 25 центнердан кам пахта оладиган биронта хўжалик қолмайди, деб мўлжалланмоқда, умуман республикада бу вазифа 1964 йилда асосан ҳал қилинмоғи керак.

Қолоқ хўжаликларгина эмас, илғор хўжаликлар ҳам ҳосилдорликни муттасил ошириш учун катта имкониятларга эга.

Қўшкўпир районидаги Охунбобоев номли колхознинг раиси С. Оллоберганов етти йилликнинг тўртинчи йилида ҳар гектаридан 45 центнер пахта етиштириш ҳақида колхоз меҳнаткашлари олган мажбуриятни Ўзбекистон қишлоқ хўжалик ходимларининг шу йил февраль ойида бўлган кенгашида эълон қилди ҳамда илғор хўжаликларнинг раҳбарларини бу йил ана шундай мўл ҳосил етиштириш учун кураш бошлашга чақирди.

Янгийўл районидаги Н. С. Хрушчев номли колхоз раиси, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ҳ. Турсунқулов, Қўшкўпир районидаги «Ленинград» колхозининг раиси И. Полвонов, Наманган районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг раиси Ҳ. Соиббоев, Ленин районидаги Н. С. Хрушчев номли колхоз раиси З. Собиров Олтинкўл районидаги Тельман номли колхоз раиси М. Йўлдошева, Гурлан районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси Нам Хин Дюн, Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг раиси А. Матқобилов, Тўрақўрғон районидаги Киров номли колхоз раиси Ғ. Ботиров, Уйчи районидаги Ленин номли колхоз раиси О. Қўчқоров, Балиқчи районидаги «Пахтакор» колхозининг раиси Ҳ. Қаюмов, Денов районидаги Генерал Раҳимов номли колхоз раиси К. Жўраев, Янгийўл районидаги «Партия XIX съезди» колхозининг раиси Ю. Файзиевлар кенгаш минбарига чиқиб, ана шу ажойиб ташаббусни қизғин қўллаб-қувватладилар.

Область ва районларда етти йилликнинг «Олтин китоб»лари таъсис қилинмоқда, пахтадан мўл ҳосил олиш вазифасини шараф билан адо этган кишиларнинг номлари ана шу китобларга ёзилади.

Қишлоқ хўжалик ходимларининг республика кенгашида туғилган шонли ҳаракатга бошчилик қилиш, уни чинакам умумхалқ ҳаракатига айлантириш, колхоз ва совхозларнинг ҳаммасини шу ҳаракатга тортиш — барча партия ташкилотларимизнинг бурчидир.

Пахтакорларимиз, Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари етти йилликнинг тўртинчи йилида Ватанга 3 миллион 350 минг тонна пахта беришдек юксак мажбурият олдилар. Тошкент области давлатга 503 минг тонна, Фарғона области 458 минг тонна Андижон области 770 минг тонна, Самарқанд области 405 минг тонна, Бухоро области 307 минг тонна, Сурхондарё области 417 минг тонна, Хоразм области 290 минг тонна ва Қорақалпоғистон АССР 240 минг тонна пахта сотиши керак.

Республика партия ташкилотининг, барча меҳнаткашларининг пахтачилик соҳасида олинган мажбуриятни ҳар қандай шароитда ҳам бажаришдан кўра муҳимроқ вазифаси йўқ. Қишлоқ хўжалигини янада кескин суратда юксалтириш ҳақидаги партия қарорларининг бажарилишини таъминлашга раҳбарлар нечоғли лаёқатли эканлиги, аввало, мана шу ишда синалади.

Деҳқончилик маданиятини ошириш пахта, шунингдек, бошқа экинларнинг ҳосилдорлигини кўтаришда жуда катта аҳамиятга эга. Деҳқончилик маданиятини ошириш ерлардан энг яхши фойдаланишга, пахта — маккажўхори — беда алмашлаб экишни ўзлаштириб олишга, агротехниканинг янги прогрессив усулларини жорий қилишга тааллуқли бир қанча комплекс масалаларни ўз ичига олади. Биз селекция ва уруғчилик масалалари билан ҳам муттасил шуғулланиб бормоғимиз керак.

Пахтачиликда техникани жадал суратда тараққий эттиришни таъминлаш пахта етиштиришни кўпайтириш учун республика партия ташкилоти олиб борадиган курашда ҳамиша бош йўл бўлиб келди ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолади. Етти йилликнинг дастлабки уч йилида биз бу соҳада бир талай ишлар қилдик. Машиналар ғўзани парвариш қилиш ва пахта ҳосилини териб олишда қўл меҳнатини ситиб чиқариб, далаларга тобора қатъият билан кириб бормоқда.

Бизда энди комплекс механизациялашган минглаб бригада ва ўнлаб хўжаликлар бор. Механизация воситаларидан моҳирлик билан фойдаланаётган, пахтадан кўп ва арзон ҳосил олишга эришиб келаётган «Малик» «Совой», «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозлари, Пахтакор районидаги «Коммунизм», Янгиер районидаги «Коммунизм» колхозлари ва бошқа колхозлар шулар жумласидандир.

Бироқ, эришилган натижалар билан хотиржам бўлиб қолсак, кечирилмас хатога йўл қўйган бўлур эдик. Биз машинанинг йўлига ўжар кишилар қўйган ҳамма тўсиқларни олиб ташлаш учун ҳали жуда кўп иш қилмоғимиз керак.

Биз бу йил комплекс механизацияни ривожлантириш соҳасида катта программани амалга оширишимиз зарур. Бу программада бошқа тадбирлар қатори 550 минг тонна пахтани машинада териш ҳамда бир миллион беш юз минг тонна пахтани қоп-қанорсиз ташиш кўзда тутилади.

Ғўзани парвариш қилиш ва пахта йиғим-теримини механизациялаш программасининг бажарилиши устидан қаттиқ партия контроли ўрнатмоқ керак.

Биз қишлоқларни электрлаштиришни бутун чоралар билан ривожлантиришимиз, бунда асосий эътиборни сермеҳнат ишларни механизациялашга қаратишимиз зарур

Республика партия ташкилоти жиддий имтиҳон олдида турибди. Бизнинг энг муҳим вазифамиз — Ватанга 3 миллион 350 минг тонна пахта бериш юзасидан олган мажбуриятимизнинг бажарилишини таъминлашдир.

Биздаги ҳамма нарса — ер ҳам, сув ҳам, ўғитлар ҳам, техника ҳам пахтачилик манфаатларига хизмат қилмоғи керак.

Бутун куч-қувватимизни, бутун иродамизни, бутун ғайратимизни пахтачиликка сарфламоғимиз керак!

ИРРИГАЦИЯ ВА МЕЛИОРАЦИЯ—МУТТАСИЛ МЎЛ ҲОСИЛ ОЛИШНИ ТАЪМИНЛОВЧИ МУҲИМ ВОСИТАДИР

Илмий коммунизмнинг асосчилари Маркс, Энгельс, Ленин сунъий каналлар ва сув иншоотлари системаси ёрдами билан суғориш Шарқдаги деҳқончиликнинг асоси эканлигини ва ерларни суғориш жамият тараққиётининг ҳамда халқ оммасининг турмуш даражасини оширишнинг ҳал қилувчи шарти эканлигини ўз асарларида неча марталаб уқтириб ўтганлар.

Маълумки, Улуғ Октябрь революциясининг ғалабасидан кейиноқ Коммунистик партия ва Совет ҳукумати ҳаёт сув билан боғлиқ бўлган жойларда, шу жумладан Туркистонда ҳам суғориш ишларини планли равишда ўтказишга дарҳол киришдилар.

Мамлакатда очлик ва вайронлик ҳукмрон бўлиб турган, граждан уруши фронтларида шиддатли жанглар олиб борилаётган 1918 йилдаёқ улуғ Ленин мамлакат Шарқида суғориладиган деҳқончиликнинг асоси бўлган ирригация тўғрисида ғоят катта ғамхўрлик қилди. У «суғориш... ўлканинг қиёфасини бутунлай ўзгартириб юборади, уни тиклайди, ўтмишни йўқотади, социализмга ўтишни мустаҳкамлайди» деб ўзининг доҳиёна ақли-заковати билан олдиндан кўриб айтиб қўйган эди. 1918 йил 17 майда Владимир Ильич Ленин Туркистондаги суғориш ишларига 50 миллион сўм ажратиш ва шу ишларни ташкил этиш тўғрисидаги тарихий декретни имзолади. Ленин декретида, жумладан, Мирзачўлда беш юз минг десятина ерни суғориш кўзда тутилган эди.

Шундан бери Мирзачўлнинг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгариб кетди. Унинг ерлари инсонга тобора кўп бойлик бермоқда. Унинг кенг территориясида кўпгина йирик совхозлар барпо қилинди, бу совхозлар ишлаб чиқаришни ва турмушни коммунистик уюштиришнинг намунасидир.

Партия Ленин васиятларига амал қилиб, ирригация ва мелиорация тадбирларини муттасил амалга ошириб келди. КПСС Марказий Комитетининг 1961 йилдаги январь Пленумида Никита Сергеевич Хрушчев ўзига хос донишмандлик ва зийраклик билан суғориладиган деҳқончиликни юксак даражада ривожлантириш масалаларини кўтарди.

«... Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши шундай ташкил қилиниши лозимки, деди у, бунинг натижасида у халқнинг эҳтиёжларини қондирмоқ учун ҳар йил, ҳар қандай иқлим шароитида зарур маҳсулотларни олишимизни таъминлайдиган бўлсин. Амалда бунга қандай қилиб эришиб бўлади? Бизнинг фикримизча, ҳозир биз об-ҳавони бошқаришни ҳали ўрганиб олмаган эканмиз, ирригация — миллион-миллион гектар ерларни суғориш ва сув билан таъминлаш муттасил мўл ҳосил олишнинг энг муҳим воситасидир».

Ўзбекистонда ирригация ва мелиорация соҳасида катта иш қилинганлиги бизни ғоят қувонтиради.

Бироқ, шуни айтиш керакки, республикада сув хўжалиги қурилиши ва ерларнинг мелиорация ҳолатини яхшилаш масалаларига кўп йиллардан бери етарли аҳамият берилмасдан келинди, бу эса пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантиришга тўсқинлик қилди. Ирригация мақсадларига ажратилган маблағлардан тўлиқ фойдаланилмади.

Эндиликда бу хато КПСС Марказий Комитетининг ёрдами билан тузатилмоқда. Республика партия ташкилоти кейинги вақтларда эътиборни ирригация-мелиорация масалаларига қаратишга муваффақ бўлди.

Ўзбекистонда сув хўжалиги қурилишига 1954—1957 йилларда 116 миллион сўм капитал маблағ ажратилган ва 107 минг гектар янги ер тайёрланган бўлса, кейинги тўрт йил ичида (1958—1961 йилларда) эса шу мақсадлар учун 300 миллион сўм сарфланди ва 165 минг гектар янги ер тайёрланди.

Ўтган йили Тошкент сув омборининг биринчи навбатдаги қурилиши тугалланди, ҳозир эса унинг иккинчи навбатдаги қисми қурилиб бўлмоқда. Бу йил Чимқўрғон сув омбори, бир қанча катта насос станциялари, шу жумладан Қорақалпоғистон Автоном республикасида — В. И. Ленин номидаги канал бошидаги катта насос станцияси қурилиб бўлиши лозим, машина ёрдами билан сув чиқариладиган Аму-Қоракўл канали Жанубий Сурхон, Каркидон сув омборлари ҳамда бошқа бир қанча объектлар қурилишини тугаллаш тезлаштирилди.

КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукумати пахтачиликни ривожлантириш тўғрисида, совет кишиларининг бахт-саодати тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганликларини кўрсатувчи яна бир ёрқин, янги иш қилинганлигини сизларга хурсандлик билан айтиб бераман, ўртоқлар.

Никита Сергеевич Хрушчев жуда банд бўлишига қарамай, 22 ва 23 мартда Давлат иқтисодий кенгаши, СССР Госплани ходимлари, мутахассислар, республикамизнинг вакиллари иштирокида сув хўжалиги қурилишининг ҳамма масалаларини кўриб чиқди ва кенг миқёсда ҳал қилиб берди.

Никита Сергеевич биз билан суҳбатда пахтачилик билан химия саноати баб-баравар ривожланиб бориши, бир-бирини тўлдириши лозим, деди. Пахта арзон тушадиган жойларда етиштирилиши керак. Ишни шундай ташкил қилиш керакки, куч ва маблағлар сочиб юборилмасин, балки сарфланган маблағлардан энг кўп самара олинадиган алоҳида муҳим объектларда тўплансин. Сув хўжалиги қурилишининг объектларини қадим замондан қолган кетмон ва бошқа асбоблар билан қурмай, балки индустриал методлар билан қуриш керак.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев айтдики, бунинг учун, **биринчидан,** сув хўжалиги қурилишининг индустриал базасини 3-4 баравар кенгайтириш; **иккинчидан,** қурилиш объектларининг ҳаммасини роторли экскаваторлар, ер текислайдиган машиналар, малакали кадрлар билан таъминлаш; **учинчидан,** лойиҳа-смета ҳужжатларини тузишда ҳамиша илдам бўлиб бориш; **тўртинчидан,** техника тараққиётини сув системалари қуришда ҳам, бу системаларни ишлатишда ҳам кенг жорий қилиш керак.

Никита Сергеевич Хрушчев сув хўжалиги қурилишига доир таклифларимизнинг ҳаммасини синчиклаб кўриб чиқиб, бу таклифларни қизғин қувватлади ва маъқуллади. У Қарши чўлини ўзлаштиришга алоҳида эътибор берди.

Шу йилнинг ўзидаёқ Қарши чўлига планли равишда ҳужум бошлаймиз. Қарши чўлини ўзлаштириш бутун партия ташкилотининг, Совет Ўзбекистонидаги ҳамма меҳнаткашларнинг ишидир.

Қорадарёда Кампирровот сув омборини, Чирчиқ дарёсида Чорвоқ сув омборини, Шеробод каналини, Тахиатош гидроузелини қуриш тўғрисида қўйган масалаларимизнинг ҳаммаси тўла равишда ҳал қилинмоқда. Бу йил биз Пачкамар сув омборини қуриш учун тайёргарлик ишларини бошлаб юборишимиз лозим.

КПССнинг ленинчи Марказий Комитетига, унинг Президиумига, Иттифоқ ҳукуматига, шахсан Никита Сергеевич Хрушчевга кўп миллатли бепоён Ватанимиздаги бошқа қардош республикалар каби Совет Ўзбекистонининг ҳам экономикаси ва маданиятини ривожлантиришга шунчалик эътибор бериб, ғамхўрлик қилаётганликлари учун партия ташкилотимиз, республиканинг ҳамма меҳнаткашлари номидан чин қалбдан қизғин ташаккур айтишга ижозат бергайсиз, ўртоқлар. **(Қарсаклар).**

Истиқболларимиз жуда кенг, имкониятларимиз улкан. Энди ҳамма гап мўлжалланган планларни қандай қилиб амалга оширишимизга боғлиқ.

Ҳосилнинг тақдирини, пахта ва бошқа экинлар ҳосилини етиштиришни кўпайтириш тақдирини белгилаб берувчи сув хўжалиги қурилиши бутун партия ташкилотининг, бутун халқнинг иши бўлиб қолиши лозим.

Биз ҳар йил янги ерларни ўзлаштирмоқдамиз. Ўз-ўзидан маълумки, ўзлаштирилган шу ерларнинг ҳар гектари сарфлаган маблағимизни тез фурсатда қишлоқ хўжалик маҳсулоти тариқасида қайтариб бериши лозим. Ер бизнинг энг катта бойлигимиздир. Халқ ер олтиндан қиммат, деб бекорга айтмаган. Лекин бу бойликка нисбатан жиноятқорона хўжасизлик билан муносабатда бўлиш фактлари ҳали ҳам кўп учрайди.

Ердан фойдаланишда давлат тартибини ўрнатиш, халқ бойлигини қадрламаётган кишиларни қаттиқ жавобгарликка тортиш пайти келди.

Сувни тежаб-тергаб сарфлашнинг аҳамияти ғоят катта. Тўппа-тўғри айтиш керакки, бизда сувдан фойдаланиш даражаси пасайиб кетган: тупроқда намни сақлаб қолиш чоралари кўрилмаётир, каналлар қаровсиз, каналларга бетон қоплаш билан шуғулланилмаяпти. Ғўза қовжираб ётган бўлса ҳам, сув талон-торож қилинаверади.

Сув билан таъминланиш жиҳатдан бир хил шароитда бўлган айрим районлар ўтган йили пахта тайёрлаш планини бажарганлари ҳолда, айрим районлар бу планни бажармаганлиги сув ресурсларидан оқилона фойдалана олмасликнинг яққол мисолидир. Ғиждувон ва Шофрикон районларини олиб кўринг. Бу районлар баб-баравар сув олди, лекин Ғиждувон райони пахта планини бажарди, Шофрикон райони эса давлат топшириғини адо қилмади. Худди шундай аҳволни Янгийўл ва Сирдарё, Марҳамат ва Хўжаобод районларида ҳам кўриш мумкин. Бундай мисоллар ҳар бир областда учрайди.

Айрим районлар ва хўжаликлар сув кам бўлса ҳам, мўл ҳосил олаётганлигини, бошқа районлар ва хўжаликлар эса сув кўп бўлса ҳам кам ҳосил олаётганлигини кўрсатувчи мисолларни айтиб ўтаман. Бунга Чиноз районидаги Ленин номли колхоз билан Бўка районидаги Ильич номли колхоз мисол бўла олади. Ленин номли колхоз сув билан яхши таъминланган бўлса ҳам, лекин гектаридан атиги 15,2 центнер ҳосил олди; Ильич номли колхоз сув билан 76 процент таъминланган ҳолда гектаридан 23 центнердан кўпроқ пахта топширди. Яна бир мисол келтираман. Сув билан нисбатан тузук таъминланган Термиз райони гектаридан 13,6 центнердан пахта олди, сувга муҳтож бўлган Жарқўрғон райони 24 центнердан ҳосил олди. Демак, бунда ҳам бутун гап раҳбарликнинг қай даражада бўлганлигидадир. Хўжаликни бошқариш, бор ресурсларнинг ҳаммасидан билиб фойдаланиш қай даражада бўлганлигидадир.

Ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш ва шу билан бирга далаларни яхшилаб текислаш пахта ва бошқа экинларнинг ҳосилдорлигини оширишнинг катта резервидир.

Мирзачўлда ирригация системасидан самарали фойдаланиш соҳасида тўпланган бой тажрибадан кенг фойдаланиш зарур. Далаларга сувни насослар билан чиқариб бериш, темир-бетон ариқлар орқали сув юбориш, каналларни бетон билан қоплаш усулларини кенг жорий қилиш, ёмғир сингари ёғдириб суғориш усулини ҳамда ҳар хил шлангларни тобора кенг қўлланиш керак.

Хўжаликлар ичидаги суғориш шохобчалари ёмон аҳволга тушиб қолган, бу шохобчаларни ҳам тартибга солиш лозим.

Бу йил сув ўтган йилдагидан ҳам камроқ бўлади. Шу муносабат билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюроси махсус қарор қабул қилди. Қарорда белгилаб берилган тадбирларни амалга ошириш ва шу тариқа пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш бўйича олган мажбуриятларимизнинг бажарилишини таъминлаш зарур.

Сув камлиги маълум қийинчиликлар туғдиради, албатта. Лекин биз шунинг учун ҳам большевиклармизки, бу қийинчиликлардан қўрқмаслигимиз, бу қийинчиликларни енгишимиз, бунинг учун юксак даражада уюшқоқлик билан ишлашимиз, партия ва ҳукуматнинг топшириқларини ҳар қандай шароитда ҳам шараф билан бажаришимиз лозим.

Сувнинг ҳар бир қатраси олтин билан тенг бўлиб қоладиган бу йилги шароитда сув ресурсларидан фойдаланишда темирдай мустаҳкам давлат ва партия интизоми ўрнатишимиз керак. Партия ва совет органлари сувнинг тўғри тақсимланишини муттасил контроль қилиб туришни таъминлашлари, бу йилги шароитда сувни нобуд қилишда айбдор бўлганларни қаттиқ жавобгарликка тортишлари лозим. Ҳар бир хўжалик учун сувдан фойдаланиш планини белгилаб бериш ва бу планнинг сира бузилмай бажарилишини таъминлаш зарур. Бу йилги шароитда бу сувдан оқилона фойдаланишимиз, ҳар сафарги суғоришдан кейин тупроқдаги намни сақлаб қолмоқ учун ерни яхшилаб ишлашимиз ҳамда ҳар қандай қилиб бўлса ҳам ҳосилдорликни ошириб, пахтанинг ялпи ҳосилини кўпайтиришимиз керак.

АҲОЛИГА ГЎШТ, СУТ ВА БОШҚА ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИНИ КЎПРОҚ ЕТКАЗИБ БЕРАЙЛИК

Биз пахта етиштиришни кўпайтириш масалаларига катта эътибор бериш билан бирга жамоат чорвачилигини ривожлантириш тўғрисида ғамхўрликни ҳам кучайтиришимиз лозим.

Кейинги йилларда республикада бу соҳада бирмунча иш қилинди. Бироқ, республикамизда етиштирилаётган гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотининг миқдори ҳали мутлақо етарли эмас.

Тошкент зона кенгашида ва КПСС Марказий Комитетининг март Пленумида ўртоқ Н. С. Хрушчев чорвачиликни ривожлантиришда орқада қолаётганлигимиз учун бизни тўғри ва қаттиқ танқид қилди, пахтакор колхозлар ва совхозларда гўшт ва сут етиштиришни кўпайтирмоқ учун қандай катта имкониятлар борлигини яққол кўрсатиб берди.

Ўтган йили колхозлар ва давлат хўжаликлари ҳайдаладиган сувли ерларнинг ҳар юз гектарига ҳисоблаганда республика бўйича ўртача фақат 32 центнердан гўшт (сўйилган вазнда) ва 99 центнердан сут етиштириб бердилар. Кўп районлар, колхозлар ва совхозларнинг раҳбарлари чорвачиликка ҳали ҳам етарли аҳамият бермаётирлар, қишлоқ хўжалигининг бу муҳим тармоғига раҳбарлик қилишда жиддий хатоларга йўл қўймоқдалар. Етти йилликнинг дастлабки уч йилида гўшт етиштириш топшириғини фақат Тошкент, Андижон областларидаги ҳамда Қорақалпоғистон АССРдаги колхозлар ва совхозларгина бажарганлигини, сут етиштириш топшириғини эса битта ҳам область бажармаганлигини фақат шу билан изоҳлаш мумкин.

Кўпгина колхоз ва совхозларда, айниқса, Фарғона, Андижон, Бухоро, Сурхондарё областларидаги ҳамда Қорақалпоғистон Автоном республикасидаги кўпгина колхозлар ва совхозларда чорвачиликда катта нобудгарчиликларга йўл қўйилмоқдаки, бунга индамай қараб туришимиз мумкин эмас.

Молларни бўрдоқи қилиш ва яйловда боқиб семиртиришни тўғри ташкил этишнинг гўшт етиштиришдаги аҳамияти жуда катта эканлиги кўп марталаб айтилди. Илғор хўжаликларимиз шу йўл билан гўшт етиштириш давлат планларини ҳар йили анча ошириб бажармоқдалар.

Афсуски, республика колхозлари ва совхозларининг кўпчилигида чорва молларни яйловда боқиб семиртириш ва бўрдоқига боқиш ёмон ташкил этилган, бунинг натижасида давлатга сотилган ҳар бир бош чорва молнинг ўртача тирик вазни ўтган йили 1960 йилдагига қараганда ҳатто камайиб кетди.

Жамоат чорва молларини кўпайтиришни юксак даражага етказиш чорвачиликнинг энг муҳим масаласидир, чорвачиликни тез ривожлантиришнинг мутлақо зарур шартидир. Колхозларимиз ва совхозларимиз чорва молларни урчитишда кам натижага эришаётганликлари сира йўл қўйиб бўлмайдиган бир ҳолдир.

Колхозлар ва совхозларнинг раҳбарлари, чорвачилик фермаларининг мудирлари, чорвачилик ходимларининг ҳаммаси молларни парвариш қилишни шундай ташкил этишлари керакки ҳар бир сигирдан камида биттадан бузоқ, ҳар юз совлиқдан камида 100-120 қўзи ва ҳар бир урғочи чўчқадан 25-30 чўчқа боласи олиш таъминлансин.

Ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг КПСС Марказий Комитети март Пленумидаги докладида ва Пленумнинг қарорида чорвачилик соҳасида эришмоғимиз лозим бўлган марралар белгилаб берилди.

Илғор хўжаликларимизнинг иш тажрибалари чорвачилик маҳсулоти етиштиришни кўпайтиришнинг биринчи босқичи учун белгиланган вазифани яқин йиллар ичида бажаришимиз мумкинлигини кўрсатиб турибди.

Фарғона областидаги Ленин номли, Тошкент областидаги «Ленинизм» ва Н. С. Хрушчев номли колхозлар. «Совой», «Ҳазорбоғ» ва «Малик» совхозлари ҳар йили пахтадан мўл ҳосил олиш билан бирга ўтган йилнинг ўзидаёқ ҳайдаладиган ҳар юз гектар ерга ҳисоблаганда сўйилган вазнда 40-50 центнер ва ундан ҳам кўпроқ гўшт етиштириб бердилар. Биз мана шу машъалларга тенглашиб, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш ишларини моҳирлик билан ташкил қилишимиз лозим.

Ем-хашак чорвачиликнинг негизидир. Ем-хашак бўлса чорва ҳам бўлади, гўшт ҳам, сут ҳам бўлади.

КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми етарли миқдорда ем-хашак етиштириш вазифасини ҳал қилмоқ учун ҳар бир колхоз ва совхозда маккажўхоридан сўтаси билан бирга мўл ҳосил олиш, чорва молларни боқиш учун қанд лавлаги, нўхат ва хашаки дуккакли экинлардан мўл ҳосил етиштириш кераклигини яна бир марта кўрсатиб ўтди. Ҳозир қишлоқ хўжалиги соҳасида партия ва давлатнинг сиёсати ана шундай.

Шуни айтиш керакки, бизнинг республикамизда ҳам ўт-далали система қишлоқ хўжалигига жиддий зарар етказди, етарли миқдорда ем-хашак етказишга ёмон таъсир қилди. Республиканинг илмий муассасалари алмашлаб экишни фақат пахта ва беда билан чеклаб қўйдилар, маккажўхори, оқжўхори, нўхат, дуккакли экинлар ва бошқа дон дуккакли экинлар, шунингдек қанд лавлаги сингари серҳосил экинларни ўрганмадилар, бу экинларни экмадилар.

Пахтанинг ҳосилдорлигини ва ялпи ҳосилини кескин кўпайтирмоқ, чорвачиликка хилма-хил ем-хашакни мўл-кўл қилмоқ учун республикадаги экин майдонларининг структурасини тубдан қайта қуриш керак.

Колхозларимиз ва совхозларимиз ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг маслаҳатларига амал қилиб, кейинги йилларда маккажўхори ва оқжўхори етиштиришни анча кўпайтирдилар.

Бу йил ҳар бир колхоз ва совхозда экин майдонларининг структураси синчиклаб кўриб чиқилди. Суғориладиган ерлардаги экин майдонларининг структурасида пахтакор хўжаликларда ерларни 74 процентдан кўпроғига пахта, 11,5 процентига маккажўхори ва оқжўхори, 8,7 процентига беда, қарийб икки процентига қанд лавлаги ва хашаки дуккакли экинлар экиш лозимлиги белгилаб қўйилди.

Бироқ шуни эътироф қилиш керакки, экин майдонларининг структураси яхшиланганлигига, ем-хашак бўладиган серҳосил экинлар майдони кенгайтирилганлигига қарамай, колхозларимиз ва совхозларимиз ем-хашакни кам етиштирмоқдалар. Бунинг сабаби нима?

Бунинг сабаби аввало шуки, биз ўзимизнинг ҳамма имкониятларимиз ва резервларимиздан фойдаланмаётирмиз.

Бизда маккажўхори нега мартда эмас, балки июнь-июлда экилади деган савол туғилади. Маккажўхорини мартда экиш, биринчидан, ғўзани биринчи суғоришдан олдин маккажўхорини қондириб суғоришга имкон бериши равшан эмасми, ахир? Сув камлигини ҳисобга олганда маккажўхорини мартда экишнинг аҳамияти жуда катта. Иккинчидан, бу усул яхши ем-хашак бўладиган маккажўхоридан икки-уч марта ҳосил олишга имконият беради.

Маккажўхори, оқжўхори ва бошқа ем-хашак экинларидан олинаётган ҳосил бизни асло қаноатлантира олмайди.

Ўтган йили республикада ҳар гектар маккажўхоридан ўрта ҳисобда думбул сўтаси билан бирга атиги 143 центнер кўкпоя олинди, маккажўхорининг гектаридан олинган дон эса 13 центнер бўлди. Самарқанд областида ҳар гектар маккажўхоридан 86 центнер кўкпоя, 8 центнер дон олинди; Сурхондарё областида маккажўхорининг ҳар гектаридан 88 центнер кўкпоя ва 5,8 центнер дон олинди.

Маккажўхоридан бунчалик кам ҳосил олиш уят-ку! Аслида бу ердан ғоят ёмон фойдаланиш оқибатидир. Маккажўхорига «дала маликаси» деб тўғри ном берилган, тўппа-тўғри айтиш керакки, ем-хашакни кўп берадиган мана шу ажойиб экинга — маккажўхорига етарли аҳамият бермаётган раҳбарлар бизда ҳали ҳам бор.

Маккажўхори етиштиришни муттасил кўпайтирмоқ учун бизда зарур воситалар ва имкониятларнинг ҳаммаси бор, биз бу воситалар ва имкониятлардан ҳар томонлама фойдаланишимиз шарт.

Маккажўхори экишнинг миришкорлари бўлган Любовь Ли, Очил Мўминов, Мадраим Жуманазаров, Раҳматали Қамбаров ва бошқа илғорларимиз маккажўхоридан нечоғли мўл ҳосил етиштириш мумкинлигини яққол кўрсатиб беришди. Уларнинг тажрибаларини ҳамма колхозларга ва совхозларга ёйиш керак.

Қуёш нурига бой бўлган бизнинг шароитимизда суғориладиган ерларда ҳар бир хўжалик ҳар гектар маккажўхори ва оқжўхоридан 500-700-1000 центнер кўкпоя, 50-60 центнер дон, гектаридан камида 80 центнер беда, 300-400 центнер қанд лавлаги, дуккакли экинларнинг ҳар гектаридан 20-25 центнер ҳосил олиши мумкин.

Биз дуккакли экинларга аҳамиятсиз қарашга хотима беришимиз лозим. Мисол учун нўхатни олиб кўринг. Тошкент областидаги «Политотдел» колхози март ойининг бошидаёқ экан нўхатни яхши ундириб олди. Аммо, кўп хўжаликлар ва районлар шу вақтгача бир грамм ҳам нўхат экканлари йўқ.

Тошкент, Самарқанд, Сурхондарё областларида, Фарғона водийсида нам билан яхши таъминланган лалми ерлар бор. Шу ерларга нўхат, кунгабоқар, хашаки тарвуз ва қовоқ эксак бўлмайдими? Бундай экинларни экиш учун каналлар, ариқлар, зовурлар, коллекторлар бўйидаги юз минг километрга чўзилган ерлардан, суғориладиган ерларнинг марзаларидан фойдалансак бўлмайдими?

Бундай экинларга нима учун аҳамият берилмаётганлигига сира тушуниб бўлмайди. Ахир, бу экинларнинг ҳосили овқат учун ҳам, чорва моллар учун ҳам жуда яхши-ку, яна бунинг устига тупроқни ўғитлайдиган азотни ҳам кўпайтиради-ку.

Бу жиддий камчиликни тузатиш керак.

Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССРда Амударёнинг ёз фаслидаги мўл сувидан фойдаланиб, қайир ерларда ем-хашак экинлари экишни анча кенгайтириш мумкин.

Чорвачилик фермаларида меҳнатни кўп талаб қиладиган ишларни механизациялаш масалалари бизнинг олдимизда кескин масала бўлиб турибди. Бу ишга етарли эътибор берилаётган жойларда ажойиб натижалар қўлга киритилмоқда. Сигирларни машинада соғиш усулини кенг қўлланган Анастасия Чудная, Зуҳра Комилова, Роза Квон ва бошқа илғор соғувчилардан ўрнак олиб ишлаётган кишилар республикамизда тобора кўпаймоқда. 1961 йилда 2- «Оҳангарон» совхозида сут соғадиган иккита «Тандем» аппарати ўрнатилган эди. Натижада бир пода сигирни 14 киши соғиб келган бўлса, ҳозир 330 сигирни 3 киши соғяпти. Ўлманой Эргашева илгари 18-20 сигирни қўлда соғиб, ойига 45-50 сўм ишлар эди. Энди у машина ёрдами билан 130 сигирни соғмоқда, унинг ойлик иш ҳақи икки ярим баравар кўпайиб, 120 сўмга етди. Сигирларни парвариш қилиш яхшиланганлиги ва механизация жорий қилинганлиги туфайли ҳар бир центнер сут олиш учун сарфланаётган меҳнат 35 процент, сутнинг таннархи эса 27 процент камайди. Кипан Эргашева ва Саломат Эргашева иккинчи аппаратда ишлаб, улар ҳозирча 200 сигирни соғишяпти. Май-июнь ойларида шу иккита аппарат ёрдами билан 450 сигир соғиладиган бўлади, демак бир сут соғувчига 150 сигир тўғри келади. Совхоз дирекцияси ва партия ташкилоти совхоздаги 595 сигирнинг ҳаммасини машина ёрдамида соғишга шу йилнинг охиригача тамомила ўтишга қарор қилди.

Афсуски, умуман республикада чорвачиликдаги ишларни механизациялаш ёмон аҳволда. Хўжаликлардаги жуда кўп машиналар ва ускуналардан фойдаланилмаётир. Сут соғиш учун ўрнатиб қўйилган аппаратлардан Тошкент областида 53 проценти, Самарқанд областида 60 проценти, Қорақалпоғистонда 66 проценти ишлатилмаяпти.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети чорвачиликдаги кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялашни 1962 йилда ривожлантириш тўғрисида яқинда махсус қарор қабул қилдилар. Партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари шу қарорда белгиланган тадбирларни бажариш учун ҳамма чораларни кўришлари лозим. Район партия комитети бюросининг ҳар бир аъзоси, район ижроия комитетининг ҳар бир масъул ходими битта-иккита хўжаликни ўз оталигига олиб, чорвачилик фермаларидаги кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялашда шу хўжаликларга ёрдамлашуви керак.

Республика қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари етти йилликнинг тўртинчи йилида чорвачиликни ривожлантириш соҳасида ўз зиммаларига катта мажбуриятлар олдилар. Бу мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш, чорвачиликдаги жиддий камчиликларни тез тугатиш бизнинг энг муҳим вазифамиздир, барча партия, совет ташкилотлари, барча ишлаб чиқариш бошқармалари бу вазифани ҳал қилишга чинакам киришишлари лозим.

ПИЛЛА, ЛУБ ЭКИНЛАРИ, САБЗАВОТ, КАРТОШКА, МЕВА, УЗУМ ЕТИШТИРИШНИ КЎПАЙТИРАЙЛИК

Республикамиз қишлоқ хўжалиги — сертармоқ хўжаликдир. Бундай шароитда шундай моҳирлик билан раҳбарлик қилиш керакки, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг ҳамма тармоқлари комплекс ривожлансин. Биз пахтачилик ва чорвачилик билан бир қаторда пиллачилик, лубкорлик, дон хўжалиги, сабзавотчилик, боғдорчилик, узумчиликка ва бошқа тармоқларга ҳам зўр эътибор беришимиз лозим.

Республика пиллачилари бу йил мамлакатга 14 минг 700 тонна пилла беришлари керак.

Бу йил пиллачилик учун ноқулай шароит вужудга келаётганлигини айтиб ўтиш лозим. Тут баргининг кескин камайиб кетишига йўл қўймаслик учун шошилинч тарзда бир қанча чораларни кўриш талаб қилинади. Бирон куннни ҳам бекор ўтказмай, ҳамма жойда тут дарахтларини қондириб суғориш ва ўғитлашни дарҳол бошлаб юбориш лозим. Ана шу муҳим иш хусусан Андижон ва Фарғона областларида ҳали ғоят сусткашлик билан амалга оширилмоқда.

Кўпгина районлар, колхоз ва совхозларда пиллачилик бригада ва звенолари шу чоққача ҳам тузиб бўлинмади, етарли миқдорда бинолар ажратиб қўйилмади, бу биноларни жиҳозлаш йўлга қўйилмади. Ана шу камчиликларнинг ҳаммасини сира кечиктирмай тузатиш лозим. Шундай шароитлар яратиш керакки, қуртлар биринчи ва иккинчи уйқисида инкубаторийларда боқиладиган бўлсин. Бу билан биз қуртларни нобуд бўлишдан сақлаб қоламиз.

(Охири учинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ докладининг охири

(Боши биринчи ва иккинчи бетларда).

Биз пиллачиликдаги ишни тўғри уюштириб, планни кўкламги қурт боқиш ҳисобига бажаришни албатта таъмин этмоғимиз керак, чунки бизнинг шароитимизда такрорий боқилган қуртлар кам ҳосил беради, бундан колхоз ва совхозлар зарар кўради, озуқа базасига зарар етади, келгуси йил мўл ҳосилига ҳам путур етади.

Қуйи Чирчиқ ва Юқори Чирчиқ районларидаги лубкор хўжаликларнинг меҳнаткашлари эришган ютуқлар ҳаммамизни қувонтирмоқда. Луб экинлари етиштириш соҳасида контроль рақамларда етти йилликнинг охирига мўлжалланган даражага эришилди. Биз шунга аминмизки, бу йил Ватанга 230 минг тонна каноп ва жут пояси бериш ҳақидаги мажбурият муваффақият билан бажарилади.

Тамакикор Ургут районининг колхозлари ўтган йили планни бажармадилар. Ургутликлар бу йил камида 4800 тонна тамаки етиштиришлари керак. Бу мажбуриятни ҳар қандай қилиб бўлса ҳам бажариш лозим.

Лалми ерларда деҳқончилик маданиятини қатъиян ошириш, лалмикор ерларни концентрат озуқа, дон, дуккакли ва қимматли полиз экинлари етиштириладиган йирик базага айлантириш керак. Биз шоли етиштиришни кўпайтириш имкониятларимиздан қониқарсиз фойдаланиб келмоқдамиз. Қорақалпоғистон АССРда янги шоликор совхозлар тузиш тадбирларининг амалга оширилишини таъминлаш зарур. Бу совхозлар Ўзбекистонда шоли етиштириш базаси бўлиб қолади.

Мева, узум, сабзавот ва полиз экинлари етиштириш соҳасида жуда қулай шарт-шароитларимиз бор. Аммо ана шу имкониятларимиздан дуруст фойдаланмаётирмиз. Ўтган йили 1960 йилдагига нисбатан сабзавот 22,4 минг тонна ва полиз экинлари маҳсулоти 9 минг тонна кам тайёрланди.

Сабзавот-резавор етиштирадиган кўпчилик колхоз ва совхозларда жуда паст ҳосил олиб келинаётганлиги уларнинг ишидаги асосий камчиликдир.

Сўнгги йилларда республикада сабзавот—резавор экувчи 8 та ихтисослашган совхоз ташкил қилинди. Тошкент областида ана шу совхозларга раҳбарлик қилувчи махсус трест тузилди. Лекин бундан сабзавот ва картошка етиштириш кўпайгани йўқ. Сабзавотчилик совхозлари ниҳоятда қониқарсиз ишлаб келмоқда, бу совхозларнинг раҳбарлари ишни барбод қилганлиги учун ҳеч қандай жавобгарликка тортилмаётир.

Картошка, сабзавот ва полиз экинлари етиштириш соҳасидаги мажбуриятларни муваффақиятли адо этмоқ учун қишлоқ хўжалигимиздаги ана шу муҳим тармоқнинг аҳамиятига етарли баҳо бермаслик ҳолларига чек қўйиш, сабзавот ва картошкани ўз вақтида сифатли қилиб экиш, экинларни яхши парвариш қилиш, мавсумда икки марта мўл-кўл ҳосил олиш учун ҳамма имкониятлардан фойдаланиш керак.

Боғдорчилик ва узумчиликни ривожлантириш соҳасида ҳали кўп ишлар қилишимиз лозим. Ўтган йили республикада 1960 йилдагига нисбатан хўл мева 2,3 минг тонна ва узум 15,6 минг тонна кўп тайёрланди. Бироқ биз асосан Самарқанд, Фарғона ва Сурхондарё областларининг айби билан ана шу маҳсулотларни етиштириш планини тўла бажара олмадик. Дарахтлар яхши парвариш қилинмаслиги, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши ўз вақтида кураш олиб борилмаслиги орқасида боғлар ва токзорлардан ниҳоятда кам ҳосил олиб келинмоқда.

Боғдорчилик ва узумчилик соҳасида олинган мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш, республика аҳолисини мева ва узум билан таъминлашни яхшилаш ҳамда ўз қардошларимиз — Москва, Ленинград, Урал, Сибирь ва мамлакатнинг бошқа саноат марказлари меҳнаткашлари олдидаги интернационал бурчимизни шараф билан бажариш зарур.

Партия ташкилотлари дарахтларни парвариш қилишни яхшилаш, боғдорчилик ва узумчиликда иш маданиятини ошириш, сермеҳнат ишларни ҳар тарафлама механизациялаш учун ҳамма чораларни кўрмоқлари керак.

Суғориладиган ерлардан тўлароқ ва тўғрироқ фойдаланиш манфаатлари тоғли ерларда боғдорчилик ва узумчиликни янада ривожлантиришни тақозо қилади. Бу масалада Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг махсус қарори қабул қилинди. Ана шу қарорда кўзда тутилган тадбирларнинг бажарилишини таъминлаш зарур.

Шунингдек, мевали кўчатзорлар ишида тартиб ўрнатиш, кўчатларнинг сифатли бўлиши учун шу кўчатзорлар раҳбарларининг масъулиятини ошириш керак. Янги барпо қилинадиган боғлар ва токзорларга тасдиқланган проектларга қатъиян риоя этган ҳолда, районлаштирилган турлар ва навлардан экиш лозим.

Картошка, сабзавот ва полиз экинлари, мева ва узум овқатланишнинг илмий жиҳатдан асосланган рационларида муҳим ўрин тутади. Буни тушуниб олиш ҳамда ана шу қимматли озиқ-овқат маҳсулотларининг ҳаммасини мўл-кўл қилишга астойдил киришишнинг пайти келди. Бу эса кишиларга қилинадиган чинакам ғамхўрлик бўлади.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЕТИШТИРИШ ВА ТАЙЁРЛАШНИ БОШҚАРИШНИ ЯНГИ ВАЗИФАЛАР ДАРАЖАСИГА КЎТАРАЙЛИК

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми Никита Сергеевич Хрущевнинг ташаббуси билан қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига раҳбарликни мустаҳкамлаш, қишлоқ хўжалигини бошқаришни такомиллаштириш соҳасида ташкилий тадбирлар ишлаб чиқди. Бу тадбирлар қишлоқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини тез юксалтиришни таъминлашда катта роль ўйнамоғи керак.

Марказий Комитет март Пленумининг қарорини бажариш юзасидан КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «Қишлоқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш тўғрисида» қабул қилган қарор қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини бошқаришнинг янги структурасини белгилаб бермоқда.

Ана шу қарорларга мувофиқ, область ва район партия ҳамда совет ташкилотларининг таклифларини ҳисобга олган ҳолда, ҳозир республикада қишлоқ хўжалигини бошқариш органларининг структураси тамомила ўзгартирилмоқда. КПСС Марказий Комитети бизнинг бу ҳақдаги таклифларимизни маъқуллади.

Территориал ишлаб чиқариш бошқармаси янги структурада асосий звено бўлади.

Областларда эса область бошқармалари, республикада эса Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги ташкил қилинади.

Конкрет шароитларни ва зоналарнинг хусусиятларини ҳисобга олиб, республикада 29 та территориал ишлаб чиқариш бошқармаси тузилади. Тошкент областида 5 та, Фарғона областида 3 та, Андижон областида 5 та, Самарқанд областида 6 та, Сурхондарё областида 5 та, Бухоро областида 5 та бошқарма, шу жумладан иккита район бошқармаси ташкил қилинади. Территориал ишлаб чиқариш бошқармаси асосан 3 тадан тортиб 6 тагача районни ва ўрта ҳисобда 40 га яқин хўжаликни ўз ичига олади.

Хоразм область ишлаб чиқариш бошқармаси 93 хўжаликнинг фаолиятига бевосита раҳбарлик қилади.

Қорақалпоғистон АССРда колхоз ва совхозларнинг ишлаб чиқариш фаолиятига раҳбарликни автоном республиканинг Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги амалга оширади.

Территориал ишлаб чиқариш бошқармаси ҳамда Қорақалпоғистон АССР Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлигининг составида ҳар 3-4 хўжаликка биттадан ташкилотчи-инспекторлар группаси бўлиши кўзда тутилмоқда.

Территориал ишлаб чиқариш бошқармаси ҳам колхозлар, ҳам совхозларнинг иши билан шуғулланишини кўзда тутиб, унинг иши демократик асосда олиб борилади, бошқарманинг Кенгаши бўлади.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1962 йил 22 мартдаги қарорида таъкидлаб ўтилганидек, «территориал ишлаб чиқариш бошқармасининг бутун фаолияти қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга қаратилмоғи керак токи давлат харид қилиш планларининг бажарилиши, давлат учун зарур резервлар ҳамда колхоз ва совхозларда зарур фондлар вужудга келтирилиши сўзсиз таъминланадиган бўлсин».

Оммани қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш планларини бажаришга сафарбар этишда колхоз ва совхозларнинг партия ҳамда комсомол ташкилотларига ёрдам кўрсатмоқ учун территориал ишлаб чиқариш бошқармасининг составида область партия комитетининг партия ташкилотчиси ва унинг инструкторлар группаси ҳамда область комсомол комитетининг комсомол ташкилотчиси бўлади.

Территориал ишлаб чиқариш бошқармаларининг фаолиятида асосий вазифа кадрлар танлаш ва ўқитиш, илғор хўжаликларнинг энг яхши тажрибасини ҳамма колхоз ва совхозларга ёйишдан иборат бўлади. Ишлаб чиқариш бошқармалари асосий куч-ғайратларини аввало ташкилотчилик ишига ва ишлаб чиқаришда бўшашувчилик содир бўлаётган жойларга қаратмоқлари, орқада қолаётган участкаларни мустаҳкамламоқлари керак. Лекин бу ишни йўл-йўриқлар, буйруқлар ва ёзма фармойишлар бериш йўли билан, қисқа қилиб айтганда, қоғозбозлик билан амалга ошириш керак эмас, албатта, балки инспекторлар ва бошқа мутахассисларни колхоз ва совхозларга, бевосита бригадалар ва совхоз бўлимларига юбориш билан амалга ошириш керак. Ана шу инспекторлар ва мутахассислар ишлаб чиқаришга доир масалаларни ҳар жойнинг ўзида амалда ҳал қилиб беришлари лозим.

Янги бошқармалар районларда таянч-намуна хўжаликларига таяниб иш олиб бориши керак.

Таянч-намуна хўжаликларининг тимсолида бошқа колхоз ва совхозларга ёрдам беришнинг яхши формаси топилганлигини КПСС Марказий Комитетининг 1961 йил январь Пленумидан кейин ўтган давр ичидаги иш тажрибаси батамом тасдиқлади.

Биз бу йил ҳар бир таянч-намуна хўжалиги ўз районида пахта ва бошқа экинлардан энг юқори ҳосил олишига, қишлоқ хўжалигига яроқли ерларнинг ҳар юз гектари ҳисобига энг кўп миқдорда гўшт, сут ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришига эришмоғимиз керак.

КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорига мувофиқ республикада Қишлоқ хўжалик комитети ташкил қилинади. Бу комитетга Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари бошчилик қилиши лозим. Комитет составига қуйидагилар киради: Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг қишлоқ хўжалик масалалари билан шуғулланувчи ўринбосари, шу ўринбосарнинг ўзи айни вақтда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министри ҳам бўлади; Марказий Комитет қишлоқ хўжалик бўлимининг мудири; «Сельхозтехника» республика бирлашмасининг раиси; қишлоқ хўжалик министри; госплан раисининг қишлоқ хўжалиги билан шуғулланувчи ўринбосари; сув хўжалиги министри.

Областларда область партия комитетларининг биринчи секретарлари бошчилигида худди ана шу хилдаги комитетлар ташкил қилинади.

«Узсельхозтехника» бирлашмаси органларининг, шунингдек Қишлоқ хўжалик министрлигининг ишини яхшилаш қишлоқ хўжалигига раҳбарликни яхшилаш соҳасидаги тадбирлар системасида муҳим аҳамиятга эга. Ўз зиммаларига юклатилган вазифаларнинг бажарилиши учун уларнинг масъулиятини оширмоқ керак.

«Узсельхозтехника» бирлашмаси аввало колхоз ва совхозларда тракторлар ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналаридан тўғри фойдаланишга эътиборни кучайтирмоғи, ғоят унумли ишлайдиган энг мукаммал техниканинг ишлаб чиқаришга жорий этилишини таъминламоғи лозим.

Биз колхоз ва совхозларда мавжуд бўлган машиналардан тўлароқ ва яхшироқ фойдаланиш ҳақида қайғирмоғимиз керак. Шу чоққача техникани сақлашга бепарволик билан қараш ва ундан ишнинг кўзини билиб фойдаланмаслик фактлари жуда кўп учраб турадики, бунга асло тоқат қилиб бўлмайди.

Колхоз, совхоз, районларнинг ва ҳатто областларнинг баъзи бир раҳбарлари нуқул «бер, бер!» дейишни яхши биладилар. Улар паркнинг машина ва механизмлар билан тўлдириб турилишини талаб қиладилару, аммо мавжуд техникадан қандай фойдаланилаётганлиги билан мутлақо қизиқмайдилар.

Бунга «Узсельхозтехника» бирлашмасининг органлари ҳам эътибор бермай келади. Албатта, машиналарнинг аҳволи ва улардан фойдаланиш учун колхоз ва совхозларнинг ўзи тўла масъулиятлидир. Лекин бирлашма кузатиб, контроль қилиб туриши, ишнинг яхшироқ ташкил этилишини колхоз ва совхозлардан талаб қилиши, машина ва механизмларни кўз қорачиғидай асраш, уларни тўғри сақлашда колхоз ва совхозларга ёрдам бериши керак.

Трактор ва қишлоқ хўжалик машиналарининг ремонтини тўғри уюштириш, колхоз ва совхозларни моддий-техника воситалари билан таъминлашдаги камчиликларни тугатиш бундан кейин ҳам «Узсельхозтехника» бирлашмасининг жуда муҳим вазифаси бўлиб қолаверади.

Эндиликда, яъни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши билан бевосита колхоз-совхоз бирлашмалари шуғулланадиган бир пайтда республика Қишлоқ хўжалик министрлиги олдига янги, ниҳоятда муҳим вазифалар қўйилмоқда. Министрлик илмий тадқиқот институтлари ва тажриба станцияларига раҳбарликни яхшиламоғи, фан ва илғор тажриба ютуқларини ишлаб чиқаришга кенг жорий қилмоғи, таянч-намуна хўжаликларининг ҳаммаси чинакам машъал бўлиб қолишига эришмоғи керак.

Бизнинг давримизда фан муваффақиятларини ҳисобга олмасдан, ана шу муваффақиятларни практикага жорий қилмасдан иш кўриб бўлмайди. Фан маълумотларини назар-писанд қилмаган киши йўлда пайпаслаб бораётган сўқир кишига ўхшаб қолади.

Республикамиз қишлоқ хўжалик фани арбобларининг ишига муносиб даражада баҳо бермоқ керак. Улар пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини ривожлантириш йўлида бирталай ишларни қилдилар. Аммо биз шу нарсадан кўз юма олмаймизки, баъзи бир олимлар йиллаб амалда ҳеч нарса бермаётирлар ёки турмушдан йироқ бўлган темалар устида иш олиб бормоқдалар.

Биз илм-фаннинг практика, турмуш билан боғланишини янада мустаҳкамламоқ, олимларимизнинг куч-ғайратларини экономика ва маданиятни ривожлантиришга доир энг муҳим проблемаларни ҳал қилишга йўлламоқ учун ҳамма чораларни кўрмоғимиз керак.

Илм-фан эшиклари ёшларга кенг очиб қўйилиши лозим.

Қишлоқ хўжалик министрлиги ўзининг илмий тадқиқот муассасалари орқали пахтачилик ва бошқа экинлар соҳасида олиб борилаётган селекциячилик ишларини яхшилаши, уруғчилик ишини яхши йўлга қўйиши, ҳамма колхоз ва совхозлар энг яхши уруғ навлари билан таъминланадиган бўлишига эришиши керак.

Наслчилик ишини яхшилаш масалаларига алоҳида эътибор бериш, чорва моллар, паррандаларнинг сермаҳсулроқ наслларини яратиш йўлида илмий ишларни моҳирлик билан ташкил этиш, наслларни чатиштириш усулини тажрибада кенг жорий қилиш зарур. Илмий муассасалар чорва молларни боқишнинг самаралироқ проблемаларини ишлаб чиқишга, энг яхши рационлар, рецептлар, аралаш озуқалар ва бу озуқаларни етиштириш усулларини яратишга эътиборни кучайтиришлари лозим.

Пахтачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқларини химиялаштиришга доир масалаларни тезроқ ишлаб чиқиш, ўғитлар, гербицидларнинг, ўсимликлар ва молларни тез ўстирадиган воситаларнинг янги турларини яратиш ҳамда синаб кўриш, шунингдек минерал ва органик ўғитлардан тўғри, самаралироқ фойдаланиш ҳақида тавсиялар тузиб бериш муҳим аҳамиятга эга.

Маълумки, илмий тадқиқотларнинг савияси кўп жиҳатдан тажриба хўжаликларидаги ишларнинг аҳволига боғлиқдир. Ҳар бир кишига равшанки, тажриба хўжалигининг ишлаб чиқариш кўрсаткичлари ўз атрофидаги колхоз ва совхозларнинг ишлаб чиқариш кўрсаткичларига нисбатан яхшироқ бўлиши лозим. Афсуски, кўпинча бунинг тескариси бўлмоқда.

Лалмикор деҳқончилик институтининг тажриба хўжалиги — Қамаши районидаги Карл Маркс номли совхоз 1961 йилда гектаридан пландаги 14,4 центнер ўрнига 11,2 центнер, Фарғона область қишлоқ хўжалик тажриба станцияси эса пландаги 35,5 центнер ўрнига 28,9 центнер пахта ҳосили олди. Сабзавот-полиз экинлари ва картошка институтининг тажриба хўжалиги бўлган «Тошкент» совхози йўл қўйиб бўлмас даражада кам ҳосил олиб келмоқда. Бу совхоз 1961 йилда ҳар гектаридан 31,5 центнер картошка, 63,2 центнер сабзавот ва 127,6 центнердан қовун-тарвуз, яъни Калинин районининг хўжаликларига нисбатан 2-3 баравар ва ҳатто бундан ҳам кам ҳосил олди.

Бу—илм-фанимизнинг обрўсини тўкишдан бошқа нарса эмас.

Қишлоқ хўжалик министрлиги, унинг илмий муассасалари тажриба хўжаликларининг ишини қатъиян яхшиламоқлари, бу хўжаликларни ҳамма колхоз ва совхозлар учун чинакам намуна бўладиган хўжаликларга айлантирмоқлари керак.

Қишлоқ хўжалик министрлигининг энг муҳим вазифаларидан бири—қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига олий ва ўрта малакали мутахассислар тайёрлаб бериш савиясини кескин суратда яхшилашдир.

Қишлоқ хўжалигини бошқариш билан шуғулланувчи янги органлар колхоз ва совхозларда меҳнатни ташкил қилишга доир масалаларни, шунингдек қишлоқ меҳнаткашларини моддий жиҳатдан рағбатлантиришга тааллуқли масалаларни синчиклаб ўрганмоқлари керак.

Бизнинг колхоз ва совхозларимизда меҳнатни нормалаштиришда жуда катта хилма-хиллик мавжуд. Бу ишни астойдил ўрганиб, тартибга солмоқ керак.

Меҳнатга ҳақ тўлаш соҳасидаги ишларимиз ҳам жуда кўнгилдагидек деб бўлмайди. Колхоз ва совхозларда маъмурий-идора аппарати ҳаддан ташқари кўпайтириб юборилган, шу билан бирга ана шу аппаратнинг ходимлари ва правлениеларнинг раислари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш планининг қандай бажарилаётганлигидан қатъи назар, ой сайин гарантияланган ҳақ олиб келмоқдалар. Республикада шундай колхозлар кўплаб борки, уларнинг моддий неъматлар етиштираётган колхозчилари идорада ишлаётган кишиларга қараганда анча кам ҳақ олиб келмоқдалар. Фарғона районидаги «Коммунизм» ва Ҳамза Ҳакимзода номли колхозларда ҳатто қоровуллар билан омборчилар далада ишлаётган колхозчиларга қараганда кўпроқ маош олмоқда. Шу билан бирга қоровулнинг маоши ой сайин мунтазам тўлаб келинаётган ҳолда шу қишлоқ хўжалик артелларида колхозчиларнинг меҳнатига неча ойлаб ҳақ берилмаётир. Ахир, бу нарса, ўртоқлар, мутлақо чидаб бўлмайдиган бир ҳолдир, бу моддий манфаатдорлик принципига тамомила зиддир. Биз меҳнатга ҳақ тўлашдаги аҳволни иложи борича тезроқ тузатиб олмоғимиз керак.

Колхоз ва совхозлардаги бошқариш аппаратини минимум даражасига келтириш, бўшаб қолган кишиларни ишлаб чиқаришга юбориш лозим.

Бригадага табелчи керакми-йўқми, деган масалани ўйлаб кўриш керак. Кўп миқдордаги колхозчилар ва совхоз ишчилари шу вазифада банд бўлиб қолган, айни вақтда улар соппасоғ, забардаст, бақувват эркаклардир. Улар экмайди-тикмайди-ю, пулни олиб туради. Ҳамма бригадаларга саводхон кишиларни бошлиқ қилиб қўйсак, ана шу кишилар ишлаб чиқаришда шахсан иштирок этиш билан бир вақтда колхозчиларнинг ишига моҳирона раҳбарлик қилиб ва ҳисоб-китоб ишларини олиб бориб турсалар, дурус бўлмасмикин. Ҳатто табелчилик вазифаси сақланиб қолган тақдирда ҳам, бу ишга ўрта мактабни тамомлаб чиқаётган қизларни қўйиш керак.

Ҳосилотлар масаласини ҳам узил-кесил ҳал қилмоқ керак. Биз ҳар қайси колхозда агроном мавжуд бўлган ҳозирги шароитда ҳосилотлик лавозимининг зарурати қолмади, деб аллақачондан бери гапириб келяпмиз. Шунга қарамай ҳосилотлар сақланиб келмоқда. Масалан, Наманган районидаги «Партия XXII съезди» колхозида олтита агроном бўла туриб, яна тўртта ҳосилот ишламоқда. Бунинг сабаби нима? Бир вақтлар ҳар хил сабаблар билан правление раислари ёки раис муовинлигидан бўшатилган кишилар ҳосилотлик вазифасига тайинлаб қўйилган, энди уларни бевосита ишлаб чиқариш билан боғланган бошқа ишга кўчириш «ноқулай» туюлмоқда. Бундай қилиш оқилона иш эмас-ку, ўртоқлар! Бошқариш аппаратини сунъий равишда кўпайтириб юборишнинг нима ҳожати бор? Аслида ҳеч иш қилмаётган, ҳеч нарсанинг кафилини олмаган ва ҳатто кўпинча агрономларга халақит бераётган кишиларга пул тўлаб келишнинг нима кераги бор?

Биз даромад тақсимотидаги йўл қўйилаётган жиддий хатоларга барҳам беришимиз лозим. Партия колхозларнинг жамоат хўжалигини бутун чоралар билан ривожлантиришни ва шу асосда колхозчиларнинг моддий фаровонлигини узлуксиз ошира боришни, уларнинг маданий эҳтиёжларини тўлароқ қондиришни талаб этмоқда. Шу мақсадда бўлинмас фондларга кўпроқ маблағ ажратиш, ишлаб чиқариш бинолари билан бир қаторда маданий-маиший муассасалар қуриш колхозларга тавсия қилинди.

Лекин кўпгина колхозларнинг раҳбарлари колхозчилар меҳнатига тўланадиган ҳақни камайтириш ҳисобига бўлинмас фондларни кўпайтирмоқдалар ва бу билан меҳнат кунини қадрсизлантириб, колхоз ишлаб чиқаришига путур етказмоқдалар. Бунга асло йўл қўйиб бўлмайди. Бизда ҳали ҳам шундай ҳоллар борки, иқтисодий жиҳатдан заиф колхозлар маданият саройлари, меҳмонхоналар, идора бинолари қуриш билан шуғулланиб, ўз экономикасига катта путур етказмоқдалар, меҳнат кунининг қимматини пасайтириб юбормоқдалар.

Территориал ишлаб чиқариш бошқармалари, республиканинг партия ва совет ташкилотлари ана шу масалаларнинг ҳаммаси билан астойдил шуғулланмоқлари ва бу масалаларни иложи борича тезроқ ҳал қилиб, колхозчиларни, совхоз ишчиларини, мутахассисларни қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришдан моддий манфаатдор қилиш принципи изчиллик билан амалга оширилишига алоҳида эътибор бермоқлари керак. Шундай қилмоқ лозимки, меҳнатга тўланадиган ҳақ ҳисобига ой сайин аванслар бериб бориш соҳасида ўрнатилган тартибга ҳамма колхозларда риоя қилинадиган, ишлаб чиқариш юксалган ва меҳнат унумдорлиги ошган сайин колхозчилар, совхоз ишчилари ва мутахассислар меҳнатига тўланадиган ҳақ миқдори муттасил кўпайиб борадиган бўлсин. Колхозларда меҳнатга қўшимча ҳақ тўлаш ва совхозларда меҳнатга аккорд тарзида устама ҳақ тўлаш тартибини кенг жорий қилиш зарур.

КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорига асосан қишлоқ хўжалигини бошқариш қайта қурилаётганлиги жуда муҳим аҳамиятга эга бўлган ишдир. Бу иш жуда тез вақт ичида ўз самараларини бериб, колхоз ва совхозларни мустаҳкамлашга ижобий таъсир ўтказади ҳамда аҳоли учун озиқ-овқат маҳсулотларини, саноат учун хом ашёни мўл-кўл қилиш соҳасида партия қўйган вазифанинг муваффақиятли бажарилишини таъминлайди.

Биз территориал ишлаб чиқариш бошқармалари, шунингдек Қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлаш министрлиги тузишни жуда яқин кунлар ичида тамомламоғимиз керак. Асосий масала — ана шу органларни колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини яхши биладиган, юқори малакали, серғайрат мутахассислар билан мустаҳкамлашдир. Биз бу органларга энг яхши кадрларимизни юбормоғимиз, аммо бу кадрларни колхоз ва совхозлардан олмаслигимиз керак, албатта.

Ҳаммамиз шуни яхши тушуниб олишимиз зарурки, пахтачиликни, чорвачиликни ва республика қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоғини янада кескин суратда юксалтириш учун олиб бораётган курашимизнинг муваффақияти янги бошқариш органларини кадрлар билан нечоғли тўла таъминлашимизга кўп жиҳатдан боғлиқ бўлади.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА ПАРТИЯ РАҲБАРЛИГИНИ ЯХШИЛАЙЛИК

Партия ва комсомол ташкилотларининг қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш учун бўлган масъулиятини оширишга партия ғоят катта аҳамият бермоқда.

Колхозлар ва совхозларда яшаб, меҳнат қилаётган коммунистлар ва комсомоллар жуда кўп. Улар мўл-кўлчилик учун курашувчиларнинг биринчи сафларида бўлишлари, ишлаб чиқаришнинг тақдири ҳал қилинаётган, халқ учун моддий неъматлар яратилаётган жойда бўлишлари лозим. Юксак ғоявийлик ва онглилик, уюшқоқлик ва ишчанлик, меҳнатда саботли ва ғоят интизомли бўлиш коммунистлар ва комсомолларнинг энг яхши хислатлари бўлиши лозим.

Кейинги вақтларда қишлоқ партия ва комсомол ташкилотларининг сафлари анча ошди, уларнинг жанговарлик қобилияти кучайди. Бундан буён ҳам биз колхозлар ва совхозлардаги бошланғич партия ва комсомол ташкилотларини мустаҳкамлай беришимиз, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда уларга таяниб ишлашимиз лозим. Шунингдек, совхозлардаги касаба союз ташкилотларининг ролини ҳам ошириш, уларнинг ишлаб чиқариш ва турмуш масалалари билан янада активроқ шуғулланадиган бўлишларига эришиш зарур.

КПСС Марказий Комитети март Пленумининг қарорларини, партия Марказий Комитетининг Мурожаатини, бу ҳужжатларнинг коммунистик қурилишнинг муваффақияти учун жуда катта аҳамиятга эга эканлигини ҳамма меҳнаткашларга чуқур тушунтириб бериш ҳозир ғоят муҳим ишдир. Ўз-ўзидан маълумки, бунинг учун коммунистлар ва комсомолларнинг ўзлари, аввало раҳбар ходимлар бу қарорларни яхши билишлари керак.

Энг яхши меҳнат намуналари мисолида одамларни ўргатиш, фан муваффақиятларини, илғорлар тажрибасини ишлаб чиқаришга жорий қилиш партия ташкилотларининг ташкилотчилик ишидаги асосий вазифа бўлиши лозим.

Тошкентдаги зона кенгашидан кейин республиканинг энг яхши хўжаликлари ва бригадаларида илғор тажриба мактаблари ташкил этилди. Маккажўхори экиш билан шуғулланувчи бригадаларнинг бошлиқларидан юзлаб киши «Политотдел» колхозидаги машҳур Люба Ли бригадасига келиб, унинг тажрибаларини ўрганиб кетдилар. Ажойиб механизатор Валентин Тюпко уч юзга яқин бригаданинг раҳбарига ўз даласида комплекс механизацияни ўргатди. Жавод Кўчиев, Меликўзи Умрзоқов, Анастасия Ивановна Чудная, Отамурод Абдураимов, Очил Мўминов, Мадраим Жуманазаров, Нина Гавриловна Бабич бригадаларида ва бошқа пешқадам коллективларда ҳам илғор тажриба мактаблари ташкил қилинди. Бундай мактаблар кадрларимиз малакасини оширишнинг жуда яхши натижа берадиган формаси эканини тажриба кўрсатди.

Звено, бригада бошлиқларидан, колхозларнинг раисларидан ва совхозларнинг директорларидан тағин ҳам кўпроқ кишини ўқишга тортмоқ учун бундан буён ҳам илғор тажриба мактабларини ташкил қила бериш керак.

Лекин илғорлар тажрибасини пропаганда қилиш ва ёйишни фақат мактаблар билангина чеклаб қўйиш ярамайди, албатта. Бу — партия ва комсомол ташкилотларининг иш олиб боришлари учун кенг майдондир. Вазифа шуки, илғор колхозчиларнинг ва совхоз ишчиларининг, энг яхши механизаторларнинг муваффақиятларини бутун коллективга ёйиш, илғор хўжаликлар эришган марраларга ўрта ва қолоқ колхозлар ҳамда совхозларнинг ҳам эришувини таъминлаш керак. Машъаллар тағин ҳам кўпайсин, улар қишлоқ хўжалигининг ҳамма меҳнаткашларига тағин ҳам кўпроқ нур сочадиган бўлсин!

Илғорлар тажрибасини пропаганда қилиш қисқа муддатли кампания эмас. Бу ишни кун сайин, мунтазам равишда, барча воситалар билан олиб бориш керак. Бу ишда новаторлар кенгашининг роли катта. Бундай кенгашларни ҳамма жойда тузиш зарур.

Партия ташкилотлари колхозларни, совхозларни, бригадаларни тажрибали кадрлар — ташкилотчилар, мутахассислар билан мустаҳкамлашга алоҳида эътибор беришлари лозим. Тошкент зона кенгашидан кейин область ва район партия комитетлари бир минг уч юздан кўпроқ кишини қолоқ участкаларни мустаҳкамламоқ учун колхозларга ва совхозларга юбордилар. Кадрлар масаласи билан биз ҳамиша ва кун сайин шуғулланишимиз зарур. Ишнинг муваффақиятли бўлиши аввало, хўжалик, бригада, звенонинг бошида ким турганлигига боғлиқ эканлигини турмуш, тажриба яққол кўрсатиб турибди. Биз энг яхши кишиларни контроль органларига эмас, балки ишлаб чиқаришнинг ўзига юборишимиз лозим. Ҳал қилувчи участкаларни кадрлар билан мустаҳкамлаганимиздагина ҳамма колхозлар, ҳамма совхозларнинг баббаравар қадам ташлаб, олға боришларига ва халқнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини таъминлаш соҳасида ўз олдиларига қўйган вазифани баббаравар бажаришларига эриша оламиз. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташкил этишда агроном, зоотехник, ветеринария врачи, инженер-механизаторнинг ролини ошириш, уларнинг самарали ишлаши учун бутун шароитни яратиб бериш керак.

Биз олимларимизга мурожаат қилиб, уларни қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг энг муҳим масалаларини тағин ҳам активроқ ҳал қилишга, колхозлар ва совхозлар билан муттасил, маҳкам алоқада бўлиб туришга, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини кескин равишда юксалтириш учун курашда колхозлар ва совхозларга амалий ёрдам кўрсатишга чақирамиз.

Биз қишлоқ хўжалиги билан боғлиқ бўлмаган муассасаларда ишлаб турган ёки канцелярия иши билан банд бўлган агрономларга, зоотехникларга, инженер-механизаторларга мурожаат қилиб шуни айтамизки, сизлар колхозларга ва совхозларга, ишлаб чиқариш соҳасига, моддий бойлик яратилаётган жойларга бориб ишлангиз!

Биз шаҳарларда ишлаб турган врачларга ва бошқа медицина ходимларига мурожаат қилиб айтамизки, сизлар қишлоққа бориб ишланглар, халқ учун моддий неъматлар яратиб бераётган қишлоқ меҳнаткашларининг соғ-саломатлиги тўғрисида ғамхўрлик қилаётганларнинг сафларини тўлдиринглар!

Биз адабиёт ва санъат арбобларига, ижодкор интеллигентларимизга мурожаат қилиб айтамизки, сизлар колхозларга ва совхозларга тез-тез бориб туринглар, турмушга яқин бўлинглар! Партия ва халқнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларини мўл-кўл қилиш учун олиб бораётган улуғ кураши асарларингизда ўзининг муносиб бадиий ифодасини топсин!

Биз комсомолларимизга, ажойиб ёшларимизнинг ҳаммасига мурожаат қилиб айтамизки, умумхалқ вазифасини — қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини кескин юксалтириш вазифасини ҳал қилишда шахсан қатнашмоқ учун қишлоқларга боринглар!

Партия, бутун совет халқи қишлоқ хўжалик маҳсулотининг ҳамма турларини етиштиришни кескин кўпайтириш учун зўр ғайрат билан, жуда катта ижодий завқ ва шавқ билан курашаётган ҳозирги вақтда қишлоқ хўжалигига ва аввало ишлаб чиқариш соҳасига, колхозларга ва совхозларга бориб ишлаш юксак шарафдир!

Мен сизларнинг эътиборингизни, — деди сўнгра докладчи, — қишлоқ хўжалиги артелининг Уставига риоя қилиш ва халқ мулкини таловчилар билан курашиш сингари масалаларга жалб қилмоқчиман.

Бизда миллион-миллион кишилар ўз бурчини шараф билан бажармоқда, юксак онглилик кўрсатиб, ижтимоий меҳнатда актив қатнашмоқда. Бироқ, колхозлар ва совхозларда дангасалар, юлғичлар, чайқовчилар, давлат ва кооператив мулкини таловчилар ҳали ҳам бор.

Масалан, Ғиждувон районидаги «Зарафшон» колхозида моддий жавобгар бўлган айрим виждонсиз шахслар 232 минг сўмни ўғирлаганлар. Шу пулдан 70 минг сўмини сохта ведомостлар тузиш ва колхозчилар номидан қалбаки қўл қўйиш йўли билан олганлар.

Иштихон районидаги Куйбишев номли ва Хрущев номли колхозларда, Гулистон районидаги «Октябрь» колхозида ва республиканинг бошқа баъзи хўжаликларида чорва молларни бозордан сотиб олишда қалбакилик қилиш йўли билан жамоат маблағлари ўғирланганлиги фош қилинди.

Шуни айтиш керакки, социалистик мулкни ўғирлаш, талон-торож қилиш, давлатни алдаш сингари айрим ҳоллар фақат қишлоқ хўжалигидагина эмас, саноатда ҳам, қурилишда ҳам, транспортда ҳам, савдо соҳасида ҳам бор.

Бундай фактларга ортиқ тоқат қилиб бўлмайди. Бизнинг бурчимиз шуки, халқ мулкини талон-торож қилишларга чек қўйиш, ўғрилар ва бошқа жиноятчи унсурларга моддий бойликларнинг ҳамма йўлларини бекитиб қўйиш учун бутун чораларни кўришимиз лозим. Партия ва совет ташкилотлари, милиция, прокуратура ва суд органлари социалистик мулкни талон-торож қилишга, ўғирлашга қарши, растраталарга, пораxўрликка қарши актив курашни тағин ҳам кучайтиришлари керак.

Халқ яратаётган нарсалар биз, коммунистлар учун муқаддасдир. Шу сабабли биз ҳеч кимнинг халқ мулкини ўғирлашига ва талон-торож қилишига йўл қўймаймиз.

* * *

Пировардида ўртоқ Ш. Р. Рашидов бундай деди:

— Партиямизнинг Программаси коммунизмнинг юксак ва олижаноб идеали билан — ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун деган идеал билан суғорилган. КПСС Программаси марксизм-ленинизм таълимотига тўла мувофиқ равишда коммунизмни ҳамма тенг-у, лекин камбағал бўлган жамият эмас, балки ҳамма гражданларнинг тўла социал тенглигига ҳам, юксак онглиликка ҳам, ҳамма учун моддий ва маънавий неъматларнинг чинакам мўл бўлишига ҳам эришилган жамият деб таърифлаб берди. Ҳамманинг бахтиёр бўлиши ва равнақ топиши учун асос бўлган мана шундай мўл-кўлчиликни вужудга келтириш «ҳар кимдан қобилиятига яраша, ҳар кимга эҳтиёжига яраша» деган улуғ принципни амалга оширишга ўтишнинг мутлақо зарур ва ҳал қилувчи шартидир.

Шунинг учун ҳам партиямиз моддий неъматлар ишлаб чиқаришни муттасил кўпайтириб боришга шу қадар кўп куч сарфламоқда ва шу қадар кўп эътибор бермоқда. Шунинг учун ҳам партиямиз жамиятнинг ишлаб чиқарувчи кучларини ҳар томонлама ривожлантиришни, коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришни асосий вазифа қилиб қўймоқда.

Совет кишилари жонажон партиямизнинг ленинча сиёсатини тўла равишда маъқулламоқдалар. Улар буни 18 мартда СССР Олий Советига ўтказилган сайловда яққол намойиш қилдилар. Бу сайлов коммунистлар билан партиясизлар блокининг порлоқ ғалабаси бўлди.

Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини мўл-кўл қилиш йўлида жадал олға боришимизнинг марралари белгилаб берилган ҳозирги вақтда ҳамма нарса партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва сиёсий ишига боғлиқдир.

Биз қилаётган ишларимизнинг самараларини совет кишилари шу йилнинг ўзидаёқ реал ҳис қилишлари учун КПСС Марказий Комитетининг март Пленумида қўйилган вазифаларни бажаришга бир кунни ҳам, бир соатни ҳам қўлдан бермай дарҳол киришмоғимиз лозим.

Кўкламги экишни муваффақиятли ўтказиш ҳозир бизнинг асосий вазифамиздир. Экиш ишларини қисқа муддатларда ва юқори сифатли қилиб ўтказмоқ учун бутун кучимизни, бутун ғайратимизни сарфлашимиз лозим. Ҳосилнинг тақдири, 3 миллион 350 минг тонна пахта учун, чорвачиликка мустаҳкам ем-хашак базаси яратиб бериш учун курашимизнинг муваффақиятли бўлиб чиқиши бу соҳадаги ишларимизни яхши ташкил этишимиз билан белгиланади.

Биз ҳаммамиз қишлоқ хўжалигини юксалтириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг мўл-кўл бўлишини таъминлаш коммунистик қурилишнинг зарбдор фронти эканлигини, умумпартия иши, умумхалқ иши эканлигини яхши тушуниб олишимиз, пухта уқиб олишимиз лозим. Марказий Комитетнинг Пленумида ўртоқ Н. С. Хрущев уқтириб ўтганидек, «ҳар бир киши учун овқат масаласи қандай масала бўлса, қишлоқ хўжалиги ҳамиша, ҳар куни биринчи масала, асосий масала бўлиши лозим».

Ишонч билдириб шуни айтишга ижозат бергайсизки, Совет Ўзбекистонининг партия ташкилоти, барча меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қўйган вазифаларни шараф билан бажарадилар, озиқ-овқат маҳсулотларини халққа мўл-кўл қилиб беришдан иборат олижаноб мақсадимиз йўлида пахтачиликни, чорвачиликни ва қишлоқ хўжалигининг бошқа ҳамма тармоқларини зўр куч билан янада юксалтиришга эришмоқ учун бутун чораларни кўрадилар. **(Давомли қарсаклар).**

Янгийўл районидаги «XIX партсъезд» колхозининг Х. Хорунов бошлиқ бригада аъзолари КПСС Марказий Комитетининг март Пленуми қарорларидан руҳланган ҳолда 50 гектар ерга квадрат-уялаб маккажўхори экдилар. Улар ҳар гектар ердан 600 центнердан силосбоп ҳосил етиштириш учун астойдил курашаяптилар. Суратда: сеялкачи Ж. Икромов ва механизатор Ж. Пўлатов ўртоқлар охирги картага маккажўхори экяптилар.

А. Абалян фотоси.

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ХОДИМЛАРИНИНГ ЗОНАЛ КЕНГАШЛАРИДА

ҚАЛОВИНИ ТОПСАНГ ҚОР ЁНАДИ

Баҳорнинг бир куни йилга татийди! Қадрдонимиз Н. С. Хрущчевнинг донолик билан айтган бу сўзларида бир жаҳон маъно бор. Шундай қадрли баҳор кунларидан қандай қилиб унумли фойдаланиш керак? Қандай қилинса партиямиз чизиб берган кутлуғ йўлдан коммунизм томон шаҳдам қадамлар ташлаб бориш мумкин? Областимизнинг Оржоникидзе, Калинин, Оҳангарон ва Бўстонлиқ районлари қишлоқ хўжалик ходимларининг зонал кенгашида ана шундай муҳим ҳаётий масалалар кўрилди.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети март Пленумининг якунлари ва қишлоқ хўжалиги ходимларининг олдида турган вазифалар тўғрисида область партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ М. Абдураззоқов доклад қилди.

Партиямиз Марказий Комитети март Пленумининг қарорлари — қишлоқ хўжалиги ходимларининг йўлини ёритувчи машъал бўлди.

Сен ерни боқсанг, ер сени боқади, дейишади деҳқонларимиз. Областимизда ҳар бир қарич ернинг қадрига етиб, юксак кўрсаткичларга эришаётган хўжаликлар кўплаб топилади. Бироқ ернинг қадрига етмаётган, уни оригатиб қўяётган, кўпчилик майдонларни турли ўтлар билан банд қилиб қўйган, оқибатда жуда паст натижаларга эришаётган хўжаликлар жуда кўп. Масалан, Калинин районидаги Хрушчев номли колхозни олиб кўрайлик. Бу хўжаликда умумий экин майдонларининг 22 проценти беда экишга ажратилган. Оржоникидзе районидаги «Ленинград» колхозида эса бедага 17,6 процент, маккажўхорига бор-йўғи 9 процент майдон ажратилган. Буларга ўхшаш хўжаликларни кўплаб мисолга келтириш мумкин. Хўжаликларда экин майдонларининг структурасини кунт билан ўзгартириш керак.

Кўчат қалинлигини сақлаб қолиш пахта ҳосилдорлигини оширишнинг муҳим омилларидан биридир. Аммо кўпчилик хўжаликларда бунга етарли аҳамият берилмайди.

Қатор колхоз ва совхозларнинг ерлари якка хўжаликларнинг томорқаларига қўшилиб кетган. Бўстонлиқ районидаги «Қизил ту» колхозининг 35 гектар, Калинин районидаги Навоий номли колхознинг 16 гектар ерини колхозчилар ўз томорқаларига қўшиб олишган.

Меҳнатга ҳақ тўлаш, кишиларни моддий жиҳатдан рағбатлантириш қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг энг муҳим омилларидан биридир. Шундай бўлишига қарамасдан қатор хўжаликларда меҳнатга ҳақ тўлаш жуда қониқарсиз аҳволда. Калинин районидаги Ленин номли колхоз ўтган йили бир меҳнат кунига 60 тийиндан пул тўлаган. Колхозчилар бир ойда ўртача 15 сўмдан пул олишган. Оржоникидзе районидаги Свердлов номли қишлоқ хўжалик артелида эртаю-кеч далада ҳалол меҳнат қиладиган оддий колхозчилар 17 сўмдан, тракторчилар 42 сўмдан пул олгани ҳолда идорада тинчгина чўт қоқиб ўтирадиган экономистга 116 сўмдан маош берилган.

Колхоз ва совхозларда меҳнатга ҳақ тўлаш соҳасида кескин бурилиш ясаш керак. Бунинг учун биринчи навбатда ишлаб чиқариш билан бевосита алоқаси бўлмаган штатларни қисқартириш лозим. Кичик бригадалардаги табелчилик штатини тугатиш зарур. Участка бошлиқларининг штатлари ҳам эндиликда ортиқча бўлиб қолди. Колхоз раисларининг механизация бўйича ўринбосарларининг штати ҳам ортиқча.

Ечилмайдиган жумбоқ, бажарилмайдиган вазифа йўқ. Халқимиз қаловини топсанг қор ёнади, дейди. Агар областимизнинг қишлоқ хўжалик ходимлари ишнинг кўзини билиб иш тутишса, фидокорлик кўрсатиб меҳнат қилишса зиммамизга олган мажбуриятларимиз сўзсиз бажарилади.

— Жонажон партиямиз Марказий Комитетининг март Пленуми қарорлари, — деди Оржоникидзе район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Қ. Маҳкамова, — районимиз меҳнаткашларини беҳад руҳлантириб юборди. 130 киши Мирзачўлдаги 7-совхозга бориб доимий ишлашга аҳд қилди. Ҳозирга қадар қишлоқ хўжалиги соҳасида анча-мунча ютуқларга эришдик. Аммо ҳали ишимизда камчиликлар кўп. Буни айниқса экин майдонларининг структурасида, меҳнатга ҳақ тўлашда яққол кўриш мумкин.

Районимиз меҳнаткашлари ҳайдаладиган ерларнинг ҳар юз гектарига ҳисоблаганда 75 центнердан гўшт етиштириш вазифасини 1965 йилда тўла ҳал этишга аҳд қилишди.

Оҳангарон район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ И. И. Ладушкиннинг айтишича бу йил районда 300 гектар ерга шоли экиш мўлжалланган экан. Район меҳнаткашлари Пленум қарорларига жавобан бу ерларга шолининг ўрнига чигит экишга, минг гектар ерда пахта етиштиришга қарор қилишди.

Калинин район ижроия комитетининг раиси М. Убайдуллаева ва Бўстонлиқ район партия комитетининг секретари Кошманов ўртоқлар ўз сўзларида эришилган ютуқлар, йўл қўйилган камчиликлар ва уларни бартараф қилиш масалаларига алоҳида тўхталиб ўтдилар. Бўстонлиқ районидаги 14-боғдорчилик совхозининг директори ўртоқ Мирзаев хўжаликда бу йил ортиқча сарф-харажатларни кескин камайтириш ҳисобига давлатга 100 минг сўм фойда келтириш юзасидан кўрилаётган тадбирларни айтиб ўтди.

— Пахта — ўзбек халқининг миллий ифтихори эканлиги ҳаммага маълум, — дейди Оржоникидзе районидаги Ленин номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ Т. Нормуҳамедов, — колхозчиларимиз бу йил 200 гектар ерга чигит экиб гектар бошига камида 30 центнердан пахта ҳосили етиштиришга қатъий қарор бердилар.

Шу колхознинг донгдор сут соғувчиси ўртоқ Зуҳра Комилова сигирларни механизациялаштирилган усулда соғиш, давлатга 300 тонна сут етказиб бериш юзасидан 2-«Оҳангарон» совхозининг сут соғувчиси ўртоқ Улманой Эргашевани социалистик мусобақага чақирди.

Кенгашда сўзга чиққан бошқа ўртоқлар ҳам асосий эътиборларини мўл-кўл қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш масаласига қаратдилар.

Кенгаш қатнашчилари партиямиз белгилаб берган юксак вазифаларни сўзсиз бажариш учун зиммаларига юксак мажбуриятлар олдилар. Кенгаш охирида йиғилиш қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига зўр якдиллик билан мактуб қабул қилдилар.

Ш. ШОРАҲМЕДОВ.

ВЕНА ОРКЕСТРИНИНГ КОНЦЕРТИ

Вена филармониясининг машҳур оркестри 25 мартда Москвадаги гастролларини тамомлади. Кремлдаги Съездлар саройида ўтказилган охирги концертда Иоганн Штрауснинг «Кўршапалак» опереттасига ёзилган увертюра, Иоганн ва Йозеф Штрауснинг вальслари ҳамда полькалари ижро этилди.

Концертда Вилли Босковски дирижёрлик қилди.

Залга тўпланган олти минг киши жозибадор вена вальсини завқ билан томоша қилди. Австрия артистлари бу вальсни зўр нафосат, эҳтирос билан ижро этдилар. Москваликлар вена музикачиларини самимий табрикладилар.

Концертда Л. И Брежнев, Г. И. Воронов, Ф. Р. Козлов, А. Н. Косигин, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, Н. С. Хрущчев, Л. Ф. Ильичев, Б. Н. Пономарев, А. Н. Шелепин, шунингдек КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Партия контроли комитети раисининг биринчи ўринбосари З. Т. Сердюк ҳозир бўлдилар.

Ложада партия ва ҳукумат раҳбарлари билан бирга Австриянинг СССРдаги элчиси Г. Хаймерле рафиқаси билан биргаликда ўтирар эдилар.

Совет Иттифоқида биринчи марта гастрол бераётган Вена филармониясининг оркестри Москвада уч концерт берди. Герберт фон Караян раҳбарлигидаги оркестр Моцарт, Бетховен, Вагнер, Брукнер, Рихард Штраус асарларини зўр муваффақият билан ижро этди.

Австрия музикачилари Ленинградда ҳам концерт берадилар. (ТАСС).

ҲАМРОҚУЛ ТУРСУНҚУЛОВНИНГ 70 ЙИЛЛИГИ НИШОНЛАНДИ

ЯНГИЙЎЛ (Тошкент области), 26 март. (ЎзТАГ). Етти юздан кўп қишлоқ меҳнаткашлари, саноат корхоналари ва илмий ташкилотларнинг вакиллари кеча Янгийўл районидаги Хрушчев номли колхознинг янги Маданият саройига тўпландилар. Бу ерда ана шу донғи кетган колхознинг раҳбари, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, СССР Олий Совети депутати Ҳамроқул Турсунқулов туғилган кунининг етмиш йиллиги нишонланди.

КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов юбилярни самимий табриклади ва унга Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғини топширди. Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. Абдураззоқов ўз нутқида Ҳамроқул Турсунқуловга янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Йиғилишда гражданлар урушининг ветеранлари, «оқ олтин»дан мўл ҳосил етиштирувчи моҳир тажрибакорлар, партия, совет ва хўжалик органлари ходимларининг юбиляр номига юборган жуда кўп табрик телеграммалари ўқиб берилди.

Тантанали йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари Р. Қурбонов, Ё. С. Насриддинова, Ф. Е. Титов ҳозир бўлдилар.

ЎЗБЕКИСТОН РАССОМЛАРИНИНГ СЪЕЗДИ

26 мартда Округ офицерлар уйи биносида Ўзбекистон рассомларининг еттинчи съезди очилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари З. Р. Раҳимбобоева республика Коммунистик партияси Марказий Комитетининг рассомлар съездига табрикномасини ўқиб берди. Республика рассомлари союзи правлениесининг раиси И. И. Икромов «КПСС XXII съездининг қарорлари ва Ўзбекистон рассомларининг вазифалари» тўғрисида доклад қилди.

Ўзбекистон ССР бадиий фонди правлениесининг раиси Н. Г. Карахан ва ревизия комиссиясининг раиси В. Н. Кедрин қилган докладлар ҳам тингланди.

Съезд ўз ишини давом эттирмоқда. (ЎзТАГ).

Халқаро аҳвол

НЕМИС ХАЛҚИНИНГ ИСТИҚБОЛИ УЧУН

БЕРЛИН, 25 март. ТАСС мухбири **В. Селиверстов** хабар беради:

Германия Демократик Республикасидаги барча партиялар, касаба союзлари ва бошқа оммавий жамоат ташкилотларининг вакиллари бугун Демократик Германия Миллий фронти Миллий кенгашининг мажлисига тўпландилар. Мажлисда Ғарбий Германиядан келган меҳмонлар ҳам қатнашмоқдалар. Кенгаш раиси профессор Э. Корренс мажлисни очиб, доклад қилмоқ учун Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат кенгашининг раиси В. Ульбрихтга сўз беради.

Вальтер Ульбрихт Миллий кенгашнинг муҳокамасига тақдим этилган «Германия Демократик Республикасининг тарихий вазифаси ва Германиянинг истиқболи» деган ҳужжатни батафсил асослаб берди. Бу миллий программа, деди у, Германия Демократик Республикаси гражданларининг узоқ давр мобайнидаги ҳаёти ва фаолияти учун асос қилиб олинади, шунингдек бу программа Ғарбий Германияга катта таъсир кўрсатади ва бошқа халқлар учун катта аҳамиятга эга бўлади.

В. Ульбрихт Ғарбий Германиядаги аҳволга тўхталиб, Аденауэр ҳукумати ўтказиб келаётган ҳалокатли уруш ва реванш йўли ўрнини ақл-идрок ва тинчлик сиёсати олиши керак, деб таъкидлади. Шу муносабат билан, у мамлакатда демократик ўзгаришларни амалга ошириш учун, милитаризм ва империализмни йўқ қилиш учун курашда раҳбар куч бўлган Ғарбий Германия ишчилар синфининг ролини алоҳида таъкидлаб ўтди.

В. Ульбрихт социалистик мамлакатлар билан ва, аввало, Совет Иттифоқи билан дўстлик Германия Демократик Республикасининг аҳолиси учун бахт-саодат бағишлайди, деди.

В. Ульбрихт докладидан кейин қизғин музокаралар бошланди. Бу музокараларда мамлакатдаги демократик партиялар ва жамоат ташкилотларининг раҳбар арбоблари қатнашдилар.

ЮҚОРИ АСУАН ТЎҒОНИ ҚУРИЛИШИДА

Юқори Асуан тўғони қурила бошлаганидан буён орадан икки йил ўтди. Бу тўғон Совет Иттифоқининг иқтисодий ва техника ёрдамида ҳамда совет проекти бўйича қуриляпти.

Юқори тўғон 2 миллион феддан (1 феддан 0,42 гектарга баравар)дан ортиқ янги ерларни суғориш ва ўзлаштириш имконини беради. Бу миқдор ҳозирги вақтда Мисрда фойдаланилаётган экин ерларнинг 3 дан бир қисмини ташкил этади. Тўғон базасида қурилаётган гидроэлектростанция эса йилига 10 миллиард киловат-соатга яқин электр энергияси ҳосил қилади.

1961 йил охирида Совет Иттифоқидан Асуанга 30 минг тоннадан ортиқ турли анжомлар, шу жумладан Урал оғир машинасозлик заводида тайёрланган қудратли экскаваторлар, 25 тонналик самосваллар, метал ишловчи станоклар ва бошқалар келтирилди.

Суратда: гидромонтаж майдонини тайёрлаш пайти. Совет слесарь-монтажчилари Александр Пучин ва Алексей Ештокин араб ҳамкасблари билан биргаликда иш чертёжини муҳокама қилмоқдалар.

Ф. Носов фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

БМТ ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ

НЬЮ-ЙОРК, 26 март. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг вакили Сурия ва Исроил шикоятини қараб чиқиш учун 28 мартда Хавфсизлик Кенгашининг мажлиси ўтказилажагини эълон қилди.

Хавфсизлик Кенгашининг раиси Карлос Соса Родригес (Венесуэла) бу мажлисни Хавфсизлик Кенгашининг бошқа 10 аъзоси билан маслаҳатлашганидан кейин белгиланганлигини айтди.

АНТУАН ГИЗЕНГА ОЗОД ҚИЛИНСИН!

МОСКВА, 24 март. (ТАСС). Совет хотин-қизлари комитети Антуан Гизенганинг фожиали аҳволи тўғрисида Бирлашган Миллатлар Ташкилотига, Халқаро Қизил Крестга, демократ юристларнинг халқаро уюшмасига ҳамда Осиё ва Африка мамлакатлари бирдамлиги комитетига мактуб юборди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотига юборилган мактубда бундай дейилади: Биз Антуан Гизенганинг онаси Мватамвади Луиза бошига тушган чексиз қайғудан ҳаяжонланиб, Африканинг таниқли арбобини озод қилиш ва унинг жонини сақлаб қолиш учун мумкин бўлган ҳамма чораларни кўришни қаттиқ талаб этамиз.

Патрис Лумумба ва унинг сафдошлари қони билан қўллари бўялган кишилар Бирлашган Миллатлар Ташкилоти байроғини ниқоб қилиб олиб, Африка халқининг озодлиги ва мустақиллиги учун яна бир мард курашчи Антуан Гизенгани ўлдиришга аҳд қилганликларини бутун дунё кўриб турибди. Улар қасос олишнинг энг разил усулларини қўлланмоқдалар — Антуан Гизенганинг овқатига заҳар қўшиб бермоқдалар ва уни ваҳшийларча калтакламоқдалар.

Совет Иттифоқи хотин-қизлари жаҳон жамоатчилигининг ана шу ёвузликларни текшириш учун экспертлар иштироки билан обрўйли халқаро комиссия тузиш ҳақидаги талабларини қўллаб-қувватлайдилар.

«ЭНГ ДАҲШАТЛИ АВИАЦИЯ ФАЛОКАТЛАРИДАН БИРИ»

НЬЮ-ЙОРК, 26 март. (ТАСС). Ассошийтед Пресс агентлиги 16 мартда Гуам оролидан Филиппинга учган вақтда дом-даракси йўқолган «Сьюпер констеллейшн» самолётининг ҳалокатини тарихдаги энг мудҳиш авиация фалокатларидан бири», деб атайди. Самолётда Жанубий Вьетнамга кетаётган 93 америка ҳарбийлари, 3 вьетнамлик ва команданинг 11 аъзоси бор эди.

Агентликнинг хабар беришича, самолётни бир ҳафта қидириш ҳеч қандай натижа бермаган ва уни қидириш ишлари тўхтатилган.

Редактор **М. ҚОРИЕВ.**

ТУНИС КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ VII СЪЕЗДИ

ТУНИС, 25 март. (ТАСС). Бугун Тунис шаҳрида Тунис Коммунистик партиясининг VII съезди очилди. Партия марказий комитетининг секретари Муҳаммад Хармел делегатларнинг гулдурос қарсаклари остида қардош партияларнинг съезд номига юборган табрик телеграммаларини ўқиб берди. Аввало, КПСС Марказий Комитетининг табрикномаси ўқилди. Съезд делегатлари ўринларидан турадилар ва табрикномани узоқ давом этган гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар.

Партия Марказий Комитетининг секретари Муҳаммад Аннафаа съездда Марказий Комитетининг ҳисобот докладини қилди.

Съезд ўз ишини давом эттирмоқда.

ОБОДОНЛАШТИРИШ ОЙЛИГИ

ПОЙТАХТИМИЗ ОБОД ВА ОЗОДА БЎЛСИН

Республикамиз пойтахти Тошкент шаҳрининг қиёфаси йил сайин эмас, балки ой сайин, кун сайин гўзаллашмоқда. Хушманзарали хиёбон ва майдонлар, кўркам аллея ва бульварлар шаҳар ҳуснига ҳусн қўшмоқда. Шаҳар ободончилиги кўп жиҳатдан унинг озодалигини сақлаш, яшил либосларини кўпайтиришга боғлиқдир.

Шу мақсадда ҳар йили баҳор кезлари шаҳарни тозалаш ва ободонлаштириш ойлиги ўтказиб туриш традицияга айланиб қолди. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Тошкент шаҳар ижроия комитетининг қарорига мувофиқ 20 мартдан шаҳарни тозалаш ва ободонлаштириш ойлиги бошланди.

Ойлик давомида шаҳардаги ирригация шохобчалари, корхона ва муассасаларнинг территориялари, коммунал ва шахсий ҳовлилар ҳамда бошқа жамоат жойлари тозаланади.

Ойликда белгиланган тадбирларни амалга ошириш, кўзлаган мақсадга эришишда шубҳасиз жамоатчилик катта роль ўйнайди. Ўз шаҳрини севган, унинг янада обод бўлишини истаган ҳар бир киши бу хайрли ишга муносиб ҳисса қўшмоғи керак. Соя берувчи турли дарахт кўчатлари ўтқазиш, корхона ва ташкилотлар территориясида, кўча ва скверларда, ҳовлиларда газонлар барпо қилиш ва болалар майдончалари вужудга келтиришда жамоатчиликнинг ёрдами зарур.

Соғлиқни сақлаш, маданият ва маориф органлари зиммасига ойлик давомида санитария пропагандасини кенг йўлга қўйиш вазифаси юклатилган. Радио ва телевидение комитетлари ҳамда матбуот саҳифаларида эса санитария ва ободонлаштиришнинг бориши мунтазам ёритиб борилади. Ойликни намунали ўтказаётган энг яхши районлар, уй бошқармалари, маҳалла комитетлари ва район санитария контораларининг ташаббуслари, иш тажрибалари оммалаштирилади.

Шаҳар санитария бошқармаси юқорида айтилган вазифаларни бажариш юзасидан кўпгина конкрет тадбирлар белгилаган. Жумладан, барча корхона, муассаса ва ташкилотлардан, ўқув юртлари, даволаш муассасаларидан, ахлатларни олиб кетиш ҳақида заявкалар олади. Шунингдек район санитария комитетлари шахсий уй-жой эгалари, квартал ва маҳалла комитетларидан қиш ичи йиғилиб қолган ахлат ҳамда турли чиқиндиларни олиб кетиш ҳақидаги заявкаларини бажаради. Бундан ташқари ойлик давомида маҳаллий Советларга қарашли уйларни тозалаш ишлари кучайтирилади.

Аҳолининг кенг иштирокида пойтахт шаҳримизнинг янада обод, озода ва тартибли бўлишига эришиш учун астойдил курашайлик. Тошкент шаҳримизнинг чиройини очишга қаратилган бу ойликда актив қатнашиш, ўзининг озми-кўпми муносиб ҳиссасини қўшиш шаҳарда яшовчи ҳарбир меҳнаткашнинг шарафли бурчидир.

Ю. ИСМОИЛОВ,
Тошкент шаҳар ижроия комитети «Саночистка» бошқармасининг бошлиғи.

СОЦИАЛИСТИК ҚОНУНЧИЛИКНИНГ БУЗИЛИШИГА ЙЎЛ ҚЎЙМАЙЛИК

АСОСИЙ АЙБДОР НЕГА ЖАЗОЛАНМАДИ?

Бу воқеа ўтган йилнинг ноябрь ойида бўлган эди. 159-қурилиш трестида физкультура инструктори бўлиб ишловчи Гена Плахин ўртоқлари билан эстрада театри олдидаги майдонда ичиб «кайф» қилиб ўтирарди. Суҳбатга Плахиннинг қўшниси — металлбуюмлар заводида шогирд бўлиб ишловчи Ботир Абдуваҳобов келиб қўшилди. Роса ичишди, айниқса Плахиннинг кайфи тароқ эди. Кўчада текканга тегиб, тегмаганга кесак отиб марказий телеграф биноси ёнида тўхташди. Кечқурун соат 10 яримлар чамаси. Шу пайт Политехника институтининг студенти Азамат Алимуҳамедов ўртоғи Песенко ҳамда Нина Вошкова билан телеграфга келиб қолишди. Плахин Азаматни чақириб, беҳаёларча қизни қолдириб «жилиш»ни буюрди. Можарога Песенко аралашди. Қутурган Плахин уни ура бошлади. Кутилмаган зарбадан шошиб қолган икки дўст ўзларини ҳимоя қилишмоқчи бўлди. Лекин Плахиннинг «шишадоши» Абдуваҳобов қўлидаги катта калит билан ҳужумга ўтди. Улар одамларни ёрдамга чақириб, Шайхантовур томон қочишди. Плахин билан Абдуваҳобов уларни қувлай бошладилар. Шу топда Нина ёлғиз қолган эди. Бундан фойдаланган Плахиннинг дўстлари унга ташланишди, уни четга судрай бошлашди. Остановкада трамвай кутиб турган 3-мебель фабрикасининг ишчилари Галиев ва Маъруфов Нинага ёрдамга келишди. Лекин яна Плахин билан Абдуваҳобов пайдо бўлишди. Улар темир асбоб билан Маъруповга ташланишди, у қочишга мажбур бўлди. Рафқат Галиев эса Нинани ўз йўлига қўйиб юборишларини талаб қила бошлади.

Шундан сўнг воқеа даҳшатли тус олди. Генанинг ўртоқларидан бири орқадан келиб Рафқатнинг биқинига, иккинчиси эса юзига пичоқ санчдилар, бошига калит билан уриб уни қонга беладилар. Галиев ҳушидан кетиб йиқилди...

Воқеа милицияга хабар қилинди, жабрланувчи «тез ёрдам»да касалхонага келтирилди. Врачлар Галиевнинг ҳаётини сақлаб қолиш учун бутун воситаларни ишга солишди. Ниҳоят, у 45 кунда ҳаётга қайтди. Лекин афсуски, умрбод ишга яроқсиз, 1-группа инвалиди бўлиб қолди.

Бу фожиа 3-мебель фабрикаси коллективини қаттиқ ғазаблантирди.

— Наҳотки 3—4 безори софдил бир ишчини ваҳшийларча шундай майиб қилиб кетаверса!

Коллектив жиноятчиларни дарҳол топиб қаттиқ жазолашни сўраб, Октябрь район прокуратурасига мурожаат қилди. Жиноий иш қўзғатилди. Лекин терговчи Латипов воқеани синчиклаб ўрганмади, ишга юзаки ёндошди. Натижада воқеа аниқ бўлишига қарамай фақатгина Плахин ва Абдуваҳобовларгина жавобгарликка тортилди.

Яқинда Октябрь район халқ судьяси С. Муҳамедов раислигида бу иш очиқ суд мажлисида кўрилди. Лекин афсуски қора курсида ўтирган икки безори ёнида Галиевнинг ҳаётига суиқасд қилиб, уни умрбод ногирон қилган асосий айбдор йўқ эди. Плахин ва Абдуваҳобовлар 2 йилдан муддатга озодликдан маҳрум қилинди. Бироқ бу билан жиноятчилар тўла жазоланди деб бўлмайди. Чунки Октябрь район прокуратурасида социалистик қонунчилик принципига тўла риоя қилинмади. 3-мебель фабрикаси ишчи-хизматчиларининг асосий айбдорни топиб жазолаш, ундан Галиевга келтирилган моддий зарарни ундириб бериш ҳақидаги адолатли талаблари қондирилмади. Тергов жуда юзаки олиб борилгани маълум бўлиб қолди. Биз район прокуратурасига, шахсан терговчи ўртоқ Латиповга шундай савол бермоқчимиз:

Асосий айбдор қани? Нега у қилмишига яраша жазоланмади?

Ҳамид ТОШХЎЖАЕВ,
шахсий пенсионер, Октябрь район халқ судининг маслаҳатчиси.

Телевизор

27 МАРТДА

Ўзбек тилида: 18.30 — **Истиқбол эгалари** телевизион журнали (Ўзбекистон комсомолининг XVII съезди олдидан), 19.20 — **Телевизион янгиликлар**, 19.35 — **«Азия и Африка сегодня»** журнали саҳифаларидан, 20.00 — **Тожик музикаси**, (Қардош республикалар музика маданияти).

Рус тилида: 21.00 — **Институт лабораториясида**, 21.15 — **Телевизион янгиликлар**, 21.30 — **Турли касб эгалари**, 21.50— **1000 кун автомобилда** (Москва-Магадан-Москва деган биринчи эшиттириш).

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/III да эрталаб **Боғчасарой фонтани**, кечқурун **Ҳамза.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/III да эрталаб **Шубҳа,** кечқурун **Мирзо Улуғбек,** 28/III да эрталаб **Почта,** кечқурун **Алишер Навоий.**

МУҚИМИ НОМЛИ ТЕАТРДА 28/III да **Тошболта ошиқ.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Йўлбарслар»** аттракциони. Ўргатувчи — **РСФСРда хизмат кўрсатган артист Маргарита Назарова.** 31/III гача **уч мартадан** тамоша кўрсатилади: кундуз соат 12, 3 ва кеч 7 ярмида. Билетлар сотилмоқда.

Кино

Бир йилнинг тўққиз куни — «ВАТАН» (эрталаб соат 11-20 минут, кундуз 1-20 минут, 3-10 минут, кеч 5 ва 10-20 минутда), НАВОИЙ номли (кеч 8 ярим ва 10-20 минутда); «ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Асканиялик академик — «ВАТАН» (кеч соат 6-45 минут ва 8 ярмида), «МИР» (кундуз 4, кеч 6 ва 10 да).

Қотишма — «МИР» (кундуз соат 12, 2 ва кеч 8 да).

Сентябрдаги севги — «СПУТНИК» (кундуз соат 12, 2, 4, кеч 6 ва 8 да).

Энг кичик дайди — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ўн минг бола — «ВАТАН» (эрталаб соат 9-45 минутда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб 10 да).

Фронт болалари — «МИР», НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10 да), «СПУТНИК» (эрталаб 10 ва 11 да).

5 апрель соат 12 да Тошкент қишлоқ хўжалик институти илмий советининг мажлисида (Гоголь кўчаси 90 уйдаги 45 аудиторияда) қишлоқ хўжалик фанлари кандидати даражасини олиш учун:

Г. А. Гольдберг

«Ҳар хил температурада ва ҳар хил агротехник шароитда чигитнинг униш ҳамда майсанинг кўриниш хусусиятлари»,

И. В. Опенлендер

«Отбош-қорақоюқ пасттекислигининг тупроғи» деган темаларда

диссертация ёқлайдилар

Диссертациялар билан (Киров кўчаси, 22 уй) кутубхонада танишиш мумкин.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» (**«Ташкентская правда»**) — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26-уй.

РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалик ва маҳаллий ахборот бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат ва транспорт бўлимлари — 33786, Секретариат — 34808, 31936. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 25888. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 26334, 33262, 30249, 30250, 30253.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 02114. Нашр. Г. — 1558.